

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
podeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 250 Din, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rojen, ponedeljek in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Čekopis se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon šte. 50, upravnštva šte. 325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Čekopis
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Vrnite avtonomijo prestolici Slovenije.

Danes napovedujejo izpremembo na ljubljanskem rotovžu. »Jutro« je k tej izpremembi že včeraj zacvililo in nagromadilo v svojem uvodniku laži, da jih bo dovolj za vso volivno borbo. »Jutro« se dela, kot da je prepsalo vso politično zgodovino Ljubljane v povojnih letih in veže otrobo o nezadovoljnosti, nekonsolidiranosti, o trenju in vrenju, ki da je onemogočalo Ljubljani, da bi imela doslej pravilno izvoljen avtonomen občinski svet.

Vsak ljubljanski župan se pa še prav dobro spominja, da je mestna občina ljubljanska samo žrtev najgrših intrig SDS, ki je zlorabljala državno oblast, da je opetovano razpustila občinski svet, odstavljala župane in nastavljal demokratske gerente.

V Ljubljani SDS z lažmi in potvarjanjem zgodovine ne bo nič opravila. Da pa ji osvobodimo spomin in damo ljubljanskemu prebivalstvu trdno oporo za objektivno sodbo in odločanje pri prihodnjih občinskih volitvah, približujemo nekaj najznačilnejših odstavkov iz poročila rajnega župana dr. Ljudevita Perića dne 14. junija 1924 v zadnji seji tedaj vesled rovarjenja SDS razpuščenega občinskega sveta. Dr. Ljudevit Perić je izjavil:

»Predno preidem na razpust občinskega sveta, ki je predmet današnjega zborovanja, se mi zdi važno, premotriti pot, po kateri je prišlo do sedanjega večine v občinskem svetu.

Pri volitvah v občinski svet leta 1921. demokracije niso več dobili absolutne večine. Oni, kakor tudi tedanja opozicija so se dobro zavedali važnosti onega momenta in demokracije so delali z vsemi sredstvi na to, da bi dobili vsaj en del opozicije in s tem absolutno večino ter župana zase.

Ker se je pa opozicija zavedala svoje zgodovinske naloge ter svoje vloge in dolžnosti kot opozicija, je ignorirala in zavrnila vse ponudbe demokratov ter prezirala njih pritisk in izvolila župana iz svoje srede.

Iz opozicije nastala večina občinskega sveta je imela zelo težko stališče, ker ni imela sama kvalificirane večine, kakor jo občinski red zahteva za vse važnejše sklepe, vsled česar je SDS zamogla in je tudi otežkočala delo v občinskem svetu ter preprečila izvršitev mnogih važnih načrtov.

Demokracije se niso mogli uživati v novi situaciji ter jim ni šlo v glavo, da bi mogli mestno občino upravljati kdo drugi, kakor liberalci, pa so iskali potov in sredstev, kako bi zopet dobili občino v svojo pest. Posrečilo se jim je spremeniti volivni red za avtonomne občine tako, da so določili relativitetno načelo računajoč, da so sami relativno najmočnejša stranka in ko so imeli nov volivni red pod streho, so maja 1922 korajžno razpustili občinski svet, tedaj brez vsakega utemeljevanja.

Tedanja večina ni bila voljna zadano kľufuto mirno utakniti v žep, temveč je bila odločena nanjo reagirati.

Logično in naravno je bilo, da so tedanje večinske stranke paralizirale zlobni načrt in nasilje demokratov s tem, da so se pri novih volitvah v decembru 1922 koalirale, pa so dobile za svojo listo »Zvezo delovnega ljudstva«, ogromno večino.

Izid volitev je demokrate močno poparil in ko so se po prvem presenečenju nekoliko zavedli, so pričeli intrigirati pri vladi zoper novi občinski svet. Vlada je pa končno po dolgem zavlavljevanju marca 1923 vendar le sklicala občinski svet. Ta je šel z vso vneto na delo ter počel vršiti program, na podlagi katerega je bil izvoljen. Dnevni redi in sejni zapisniki občinskih sej razpuščenega občinskega sveta pričajo o njegovem intenzivnem in resnem delu.

Delo v občinskem svetu samem je bilo sedaj v toliko lažje, ker je imela večina tudi kvalificirano večino, težkoče so se pa pričele pri drugi instanci, ker je demokratska opozicija vlagala načelno zoper vsak važnejši sklep pritožbe, vsled česar se sklepi niso mogli izvrševati in mnogo zadev je še danes nerešenih ter se nahajajo v instančnem postopanju.

Glavni napadi demokratske opozicije so bili naperjeni zoper zboljšanje gmotnega položaja uslužbencev, zlasti delavcev, zoper ustanovitev socialnega referata in pa zoper poklicno gasilstvo.

Dokler demokracije niso prišli do moči pri centralni vladi, niso mogli doseči razpusta občinskega sveta, ki so ga tako iskreno želeli. Ta srčna želja se jim je izpolnila v

zadnjem času in sedaj so dobili z eklatantnim nasiljem občino v svoje roke.

Dne 10. t. m. sem prejel od g. velikega župana dopis, s katerim g. veliki župan razpušča ljubljanski občinski svet.

Odredba navaja šest razlogov, od katerih pa noben ni tehten, da bi mogel odgovarjati določbi § 87 občinskega reda.

Vsi razlogi, ki naj utemeljijo razpust občinskega sveta so nični. Razpust je akt maščevalnosti in nasilja in vlada se zelo moti, ako misli, da zamore s kosom papirja korigirati voljo volivcev. Občinski svet se zoper kršitev avtonomije, zoper nasilni in protizakoniti razpust občinskega sveta ne pritoži, temveč apelira samo na izrek svojih volivcev v trdnem prepričanju, da je to zanj edini forum, ki bode objektivno presojal delo razpuščenega občinskega sveta in izrekel pri prihodnjih volitvah svojo sodbo.

To je prvi del žalostne politične zgodovine ljubljanskega mesta, o drugem bomo imeli

še priliko izpregovoriti. Zadnje dejanje je bilo pred zadnjimi državnozbornskimi volitvami, ko je dr. Baltič razpisal volitve, stranke so vložile kandidatne liste, v zadnjem hipu pa so bile volitve na kamando SDS preklicane.

Dejstva, ki jih navaja rajni župan dr. Perić v svoji izjavi, govore dovolj kričeče, da ima avtonomna Ljubljana svojega najhujšega sovražnika v SDS. Globlji vzrok za dolgoletna gerentstva v Ljubljani je izključno le partizanstvo SDS. Ljubljansko prebivalstvo je vselej, kadar so mu dali priliko, da je stopilo pred volivne žare, z ogromno večino povedalo svojo odločno voljo, ki pa jo je SDS s satanskim zaničevanjem teptala v blato.

Upajmo, da je z današnjim dnem te žalostne povesti konec. Nove volitve v ljubljanski občinski zastop pa morajo biti enodušni protest proti uničevanju elementarnih svobod stolnega mesta Ljubljane.

Kraljevi dvor odpotoval z Bleda v Belgrad

Bled, 6. okt. (Izv.) Danes okrog 10 dopoldne sta se kralj in kraljica odpeljala v spremstvu kneza Arzena, grškega princa Nikole in princa Pavla na lov v Krmo. Lov je zelo dobro uspel. Posebni lovski blagor sta imela princ Nikola in princ Pavle. Popoldne ob pol 5 so se vrnili zopet na Bled, oziroma v Bohinj.

Dopoldne se je pripetila prvemu kraljevemu adjutantu generalu Hadžiču nezgoda, ko se je imel odpeljati na lov. Vsled nesrečnega padca si je zlomil roko v zapestju. Takoj se je odpeljal v bolnico v Ljubljano, kjer so generalu nudili prvo zdravniško pomoč. Popoldne se je že vrnil nazaj v Suvobor.

Zakonski predlog Jugoslovanskega kluba za poplavlence.

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Posl. Sušnik in drugi poslanci Jugoslovanskega kluba so danes ponovno predložili narodni skupščini radi poslednje katastrofe v Sloveniji sledeči nujni predlog:

»Slovenijo je zadela velika katastrofa. Vsled strašnih novih naličev so vode nanovo silno narastle in poplavile cele doline, travnike, polja in vasi. Voda je razrušila in odnesla hiše, cele naselbine so izginile. Razdrti so mostovi in ceste. Vsi jesenski poljski pridečki so uničeni. Občina Ziri je skoraj popolnoma uničena. Kakor avgusta meseca Koroska Bela in Moste pri Zirovnici, tako so težko poškodovane občine Poljane, Škofja Loka, Sora, v ljubljanski okolici: Medvode, Polhov gradec, Vič, Horjul itd. Težko so prizadeti mnogi kraji ob Savi, Krki in Savinji. Na Štajerskem so posebno trpeli občine Velenje, Slovenjgradec, Šoštanj, Celje z okolico in vse občine v Halozah, ob Pesnici itd. Nemogoče je naštetati vse kraje. Kratko rečeno, cela Slovenija je prizadeta. Škoda je ogromna.

Zato nam je čast, predložiti narodni skupščini sledeč zakonski predlog:

Zakon o nujni pomoči poplavlencem v Sloveniji.

1. Vlada se pooblašča, da kot prvo pomoč za poplavlence v Sloveniji nakaže 10 milijonov dinarjev. 2. Vladi se naloži, da dovoli po povodnji oškodovanim občinam brezobrestna posojila iz državne dotacije, ki je dovoljena za izvedbo zakona o kmetijskih kreditih, pa še do danes leži neizrabljena. 3. Ministru za javna dela se dovoljuje kredit 40 milijonov Din za popravilo vsled povodnji prizadetih cest in mostov. Ministroma za socialno politiko in kmetijstvo se kreditira 5 milijonov Din za nakup hrane in semenskega žita za prizadeto prebivalstvo. 4. Kmetijskemu ministru se naloži, da takoj vse pripravi za uravnavno hudournikov in rek v prizadetem omejenju. Fin. ministru se naloži, da za oškodovane takoj sistira izterjevanje davkov in izvrši vse po zakonu dovoljene predpise. Ta zakon stopi v veljavo, čim ga kralj podpiše in se objavi v »Službenih novinah«. Predlagamo, da se zakonu prizna nujnost.

Podpisani: Sušnik in ostali poslanci Jugoslovanskega kluba.

Češki parlamentarci v notranjosti Srbije.

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Davi so češkoslovski parlamentarci z nekaterimi jugoslovanskimi tovariši odpotovali iz Belgrada. Najprej so se ustavili v Oplencu, kjer je pokopan pokojni kralj Peter. Tu jih je pozdravil tamošnji župan, ki je poudaril velik značaj svetovne borbe. Srbski narod je tukaj stal pred dilemo, ali propast ali zmaga. Zato se je odločil za to veliko borbo in za Golgota. Hotel je borbo srečno končati.

Njemu je odgovoril Uhlir, ki je dejal, da so zastopniki češkoslovanskega naroda prišli sem, da se poklonijo spominu velikega kralja Petra, da na ta način pred inozemstvom manifestirajo nerazdruženo prijateljstvo srbskega, hrvatskega, slovenskega, češkega in slovaškega naroda. Vsi ti narodi so nerazdružni v vojni in miru in ostanejo pripravljeni tako tudi v bodoče. Nato so položili na grob kralja Petra lep venec z napisom: »Narodno predstavništvo češkoslovanske republike v spomin kralja Petra I. Osvoboditelja«.

Odtod so se parlamentarci odpeljali v Mladenovac, kjer jim je meščanstvo in kmetiško prebivalstvo iz okolice priredilo velike manifestacije. Zelo prisrčno so jih pozdravili. Za pozdrav so se zahvalili senator Soukup in poslanca Barha in Votruba. Nato so nadaljevali pot proti Paraćinu in dalje proti jugu državo.

način storili velik narodni greh napram Hrvatim, češ, da so se muslimanske mase dosedaj vedno orientirale hrvatsko. Radičević posebej trdijo, da bo ta korak muslimanov povsod izzval odločen odpor med prebivalstvom v Bosni in da bodo muslimani doživeli neuspeh. Z druge strani se misli, da ima to zblizanje med obema parlamentarnima kluboma večji pomen z ozirom na bližnje spremembe političnega položaja, ki bodo vsekakor nastopile takoj po sestanku narodne skupščine, če ne že prej. Predsednik ministrskega sveta Uzu-

Glasovi o Demokratski zajednici.

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Osnovanje Demokratske zajednice, o čemur smo včeraj poročali, je predmet številnih kombinacij v politični javnosti. Muslimanski krogi naglašajo, da ni temu dejstvu pripisovati večjega značaja kakor parlamentarno-tehničnega. V hrvatskih krogih se nastop muslimanov odločno oboja, češ, da so se končnoveljavno opredelili za Belgrad in srbsko orijentacijo ter da so na ta

novi dnevno konferira z najrazličnejšimi skupinami in pripravljata tla, da bi si svoj omajani položaj zboljšal.

Pašić dementira.

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Današnja »Politikac« prinaša nekatere Pašićeve izjave. Pašić dementira vse izjave, ki so jih prinesli nekateri listi, češ, da jih je dal Pašić. On pravi, da so izjave neresnične in da teh izjav on ni dal. Kar se tiče njegovega mišljenja in njegove politike, pravi, da bo v najkrajšem času spregovoril odločno besedo na kongresu radikalne stranke, ki ga bo sklical v Belgrad.

PROSLAVA BULIČEVEGA JUBILEJA.

Split, 6. okt. (Izv.) Tekom včerajšnjega in današnjega dne je jubilar don Franjo Bulić sprejel vse polno ustmenih in pismenih čestitk. Med drugim je sprejel čestitke vseh hrvatskih škofov, časniške zveze (po predsedniku Kovačeviću in podpredsedniku Vrantu), ravnateljev in profesorjev srednjih šol, raznih kulturnih in socialnih ustanov, jako velikega števila učenjakov in avstrijskega arheološkega instituta. Iz Belgrada mu je tudi poslal brzopjavne čestitke papežev nuncij msgr Hermenegild Pellegrinetti. Za fond don Franjo Bulića se je zbrala že velika vsota denarja.

»SLAVENSKA BANKA«

Zagreb, 6. okt. (Izv.) Kakor doznava Vaš dopisnik iz merodajne strani, ne bo padla še odločitev v zadevi Slavske banke tekom šestih tednov. Predstečajno stanje bo trajalo še nadalje, ker ni bilanca še gotova.

ZA ZAKON O PRISILNI PORAVNAVI.

Zagreb, 6. okt. (Izv.) V današnjem »Domu« priobčuje minister za trgovino in industrijo dr. Krajač članek, v katerem se peča z ustavitvijo plačil Srbske zemljoradniške banke v Belgradu, Banke in štedionice za Primorje ter Slavske banke, pri katerih zavodih prihaja v poštev četrt milijarde pupilarnih vlog. Minister Krajač se v članku zavzema za to, da se sprejme zakon o prisilni poravnavi, ki naj bo takoj prirejen, da izključuje vsako zlorabo. Ta zakon bi prihajal v poštev samo za banke in zadruge, ki sprejemajo vloge. V glavnem gre ministru za to, da se zavarujejo vloge mladoletnih.

POSŁANIK NESIĆ V VARŠAVI.

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Naš novi poslanik na Poljskem Ljuba Nešić je nastopil svoje mesto. Na varšavski postaji so ga sprejeli zastopniki poljskega zunanega ministrstva in osebe jugoslovanskega poslanštva.

NEZADOVOLJSTVO MED SEJALCI TOBAKA

Sarajevo, 6. okt. (Izv.) Uprava monopolov je zahtevala posebno komisijo, ki naj bi nadzorovala pridelovanje tobaka v Bosni. Doslej je namreč šlo nadzorstvo finančni kontroli. Zahteva uprave monopolov je v zvezi z nezadovoljstvom, ki vlada v splošnem s poslovanjem finančne kontrole.

Mostar, 6. okt. (Izv.) Med proizvajalci tobaka v Hercegovini vlada veliko nezadovoljstvo, ker ne najdejo pri vladi nobenega odziva z ozirom na svoje upravičene zahteve. Posebno veliko ogorčenje vlada med njimi, ker jim ne nudijo radičevci v tem oziru nobene pomoči, dasi se nahajajo v vladi. Radičega je opažati splošen beg iz vrst Radičeve stranke v Hercegovini. Radi teh razmer se je podal predsednik sejalcov tobaka in istočasno predsednik HPS v Hercegovini dr. Mandić v Belgrad, da uredi zadevo tobaka s svojo intervencijo. Po njegovi vrnitvi so sejaleci tobaka sprejeli njegovo poročilo soglasno in z odobravanjem.

RADIČEV »DOM« TOZEN.

Dubrovnik, 6. okt. (Izv.) Zagrebški »Dom« je v svoji zadnji številki ostro napadel hrvatsko slavi v Dubrovniku in predsednika prireditve dr. Belo Vučiča, vsled česar je isti vložil tožbo proti »Domu«.

Zagreb, 6. okt. (Izv.) Narodna poslanca Došen in dr. Bazala sta vložila tožbo proti Radičevemu »Domu«.

POMANJKANJE VAGONOV.

Sarajevo, 6. okt. (Izv.) Radi pomanjkanja železniških voz se ne morejo izvažati iz Bosne slive, ki so glavni produkt v Bosni. Radičega je tukajšnja trgovska zbornica intervenirala pri merodajnih činiteljih, da se da na razpolago večje število železniških voz, opozarjajoč na slabe posledice, ki bi utegnile nastati radičega, ker se po nepotrebnem otežuje izvoz sliv.

Panevropski kongres.

Dunaj, 6. okt. (Izv.) V začetku včerajšnjega zborovanja je belgijski delegat L. e. G. a y pozdravil kongres v imenu belgijskega zunanjega ministra V. a n d e r v e l d e. Opozoril je zborovalce, da mora sleherni opazovalec svetovnih dogodkov priznati, da se Belgija odločno bori za medsebojen sporazum držav in narodov. Mednarodno delo Belgije je mirovno delo, čeprav je bila dežela še pred kratkim bojno polje. Belgija podpira gospodarsko in politično zблиžanje. Vlada in ljudstvo imata te dni oči uprte na Dunaj, na panevropski kongres. Ta kongres je jamstvo boljše bodočnosti.

Dansko je zastopala gospa Karin M i h a e l i s in imela daljši referat o socialnih razmerah v svoji državi, zlasti kako je Danska z vzajemnim delom občine in države rešila problem brezposelnosti. Pledirala je za skupno valuto vseh evropskih držav, da se na ta način onemogočijo brezvestne spekulacije, ki upropaščajo vedno pogostejše cele narode in države. S toplo besedo se je zavzemala za mednarodno zaščito najbolj onemoglih: otrok in starčkov.

Emil L u d v i g je slavil Göttheja kot Evropejca, profesor Marcel D u n a u pa je še enkrat slavil veliko Napoleonovo oporoko na otoku Sv. Helene. Napoleon je v tem pismu priporočal svojemu sinu naj ga ne posnema, ker Evrope ni mogoče zavojevati z orožjem, ampak jo samo z orožjem duha prepričati, da mora nehati s prepiri in mora ustvariti evropsko skupnost. Zadnje Napoleonove izjave razodevajo njegov načrt, da je hotel ustvariti federativno zvezo evropskih držav s skupno zakonodajo, skupno denarno veljavo in skupnim najvišjim sodiščem.

Zivehen incident je zbudil Kurt H i l l e r, ki je v svojem referatu napadel demokracijo. Predsednik Loebe je takoj repuliral in ugotovil, da referent ne loči med demokracijo in raznimi spakedrankami, ki nosijo isto ime. Referent se tudi moti, ko trdi, da smatra demokracija vse ljudi za enakovredne. Nasprotno demokracija hoče vsakemu človeku dati priliko, da popolnoma razvije svoje zmoglosti.

K besedi so se oglašili še zastopniki raznih dežel in organizacij: mr. W a t t s v imenu angleških prijateljev Panevrope, Jean L o u s s i n v imenu francoske mladine, predsednik Rickelt za mednarodno zvezo gledaliških igralcev in profesor Š i š i m a n o v za Bolgare. Tudi Briand je poslal kongresu pozdrave po posebnem zastopniku. Sejo je zaključila Ida R o l a n d s prekrasno deklaracijo od Siegfrieda V e g e s a c k »Himna Evropi«.

V gospodarskem odseku panevropskega kongresa je govoril dr. Karl U h l i g o kreditu kot predpogoju proste trgovine v Evropi. Zaščitne carine je označil kot današnjo bolezen vsega sveta. Dasi nimajo veliko načelnih prijateljev, vendar se vzdržujejo, ker stoji vsa Evropa pod bičem valute, ki zahteva kontrolo uvoza in izvoza. Heinrich K o l o w r a t K r a k o w s k y iz Prage je govoril o osrednje evropskem gospodarstvu. Češko-slovaška, Jugoslavija, Avstrija in Mažarska bi morali skleniti carinsko-politični sporazum, če hočejo, da bodo uspevale. Če tega ne bo, za Avstrijo ni drugega izhoda kot da se pri-

ključi Nemčiji. Dr. Paul A u e r iz Budimpešte je pozival, da se mora za nemško-francoskim sporazumom takoj skleniti sporazum podonavskih in balkanskih dežel. Ko se to zgodi, so podani temelji za panevropsko organizacijo. Mažari pričakujejo rešitve od Panevrope.

Panevrope o Angliji in Rusiji.

Odsek kongresa za narodne manjšine in politiko je ugotovil sledeče smernice Panevrope:

1. Vsaka rešitev panevropskega vprašanja mora upoštevati ozke zemljepisne in kulturne vezi, ki vežejo Anglijo in Rusijo z Evropo.

2. Odločitev ali hočeta Anglija in Rusija postati članici Panevrope leži pač pri teh državah samih. Člen 3. programa Panevrope se glasi: Cilj panevropskega gibanja je zveza vseh evropskih držav, ki se morejo in hočejo priključiti politično-gospodarski zvezi držav, ki temelji na enakopravnosti in miru.

3. Panevrope priznava in upošteva posebne težave, ki govorijo proti temu, da bi se angleški imperij ali Rusija priključila enemu izmed kontinentov.

V 4., 5. in 6. točki se povdarja, da morata Anglija in Rusija v kolikor ne bi mogli postati članici evropske federacije, vsaj biti zvezani z njo po lokarnskem pogodbenem sistemu.

Dunaj, 6. okt. (Izv.) Odsek na panevropskem kongresu za politiko in narodne manjšine je sklenil, da se naj formira poseben stalni odbor, ki se naj peča z vprašanjem narodnih manjšin. To vprašanje naj se rešuje v sporazumu z interparlamentarno unijo, z unijo narodnih manjšin ter v skladu s sklepi zadnjega ženevskega manjšinskega kongresa. V tem odseku se je sprejela tudi resolucija, v kateri se zavzema odsek za to, da naj se ustvari močni temelji za zgraditev nove Evrope.

Dunaj, 6. oktobra. (Izv.) Prvi panevropski kongres je ob zaključnem zasedanju sprejel resolucije posameznih komisij. Posebne važnosti so resolucije gospodarske komisije, ki predvidevajo medsebojno ureditev mednarodne trgovine in mednarodnega prometa. V to svrhu naj se prirede trgovske in carinske konference. Obenem se izraža pričakovanje, da se bo Društvo narodov pričelo baviti z vprašanjem evropske gospodarske in carinske skupnosti. Poseben stalni komite naj ima evidenco in pregled o panevropskih gospodarskih problemih.

Ob zaključnem plenarnem zasedanju je poslal panevropski kongres evropskim narodom poseben manifest, v katerem poziva vse evropske narode, vse evropske vlade in Društvo narodov, da z vsemi silami pospešujejo uresničenje panevropskega programa. Zaključni govor je imel še veliki propagator panevropske misli dr. Choudenove Callergi, ki opozarja in ugotavlja, da je vprašanje Panevrope sproženo in da se obetajo veliki boji radi panevropske ideje, ker se bodo našle marsikatero države, ki bodo zatirale misel panevropske zveze. Po zaključnem govoru dr. Choudenove-Callergija je zaigral na gosli še g. Hubermann, nakar se je prvi panevropski kongres zaključil.

tonske pogodbe pričela najbrž že 26. oktobra ali najkasneje 4. novembra.

ZELEZNIŠKI MINISTER O ZAMUDAH VLAKOV.

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Železniški minister je dal časnika izjavo, v kateri razlaga, zakaj imajo v poslednjem času osebni vlaki tako velike zamude. Krivda je v tem, da so proge preobremenjene z velikim številom tovornih voz, v katerih se prevažajo naše izvozne blago za inozemstvo. Preobremenitev je zlasti občutna na progi Vinkovci-Belgrad. Tudi v ostalih pokrajinah je radi izvozne kampanje občutiti velika pomanjkanja vagonov.

STAVKA ŽELEZNIŠKIH DELAVCEV V BOSNI.

Sarajevo, 6. okt. (Izv.) Na progi Zavidovič-Han-Pijesak so stopili železniški delavci v štrajk. Začasno oskrbuje promet na tej progi tvrdka Eisler & Ortlieb.

STAVKA PROFESORJEV V SARAJEVU.

Sarajevo, 6. okt. (Izv.) Kakor je znano, traja stavka honorarnih profesorjev na tukajšnji srednji trgovski šoli še dalje, ker vlada noče dati tem profesorjem zasluženega honorarja. Raditega so poslali starši k ministru za trgovino dr. Krajaču deputacijo, ki naj pri njem deseže, da ne upravičenim zahtevam profesorjev zadosti.

VINSKA TRGATEV V DALMACIJI.

Split, 6. okt. (Izv.) V severni in srednji Dalmaciji se je pričela trgatve, Mošt je prvovrsten. Ves pridelek pa bo za dve tretjini manjši od lanskega. Novi pridelek se plačuje po 250 do 300 Din hl.

POVODENJ V INDIJI.

London, 6. okt. (Izv.) Povodenj je uničila indijsko mesto Mantla. 200 ljudi je potonilo. Tudi železniške porgo so v tej okolici na mnogih mestih razdrle.

Dr. Korošček shod v Brežicah.

»Jutru« in »Narodnemu Dnevniku« je menda znana zgodba o onih dveh starih, zastaralih grešnikih, ki ju je Danijel ujel na krivem pričanju? Tako sta se ujela ob svojih lažeh o dr. Koroščevem shodu v Brežicah »Jutro« in »Narodni Dnevnik«. »Jutro« poroča, da je bilo na dr. Koroščevem shodu 300 ljudi, »Nar. Dnevnik« da niti 100 poslušalcev ni bilo. O Urekovem shodu pol ure prej pa poroča »Nar. Dnevnik«, da je bil silajen (nad 500 poslušalcev), dočim »Jutro« piše, da je bil Urekov shod precej klavarn, da se je pri Koroščevem shodu ljudstvo začelo odstranjati in da je na koncu g. Urek pozval navzoče, da gredo skupaj na shod SLS. To potrjuje tudi »Nar. Dnevnik«. Po končanem zborovanju (SKS) so šli vsi zborovalci na shod dr. Korošča — in prišlo jih je res okoli 30 do 40, toliko je bilo namreč S K S pristašev na Urekovem shodu, ostali niso bili pristaši SKS. »Nar. Dnevnik« si tudi sam oporeka: Ako je bilo res na Urekovem shodu 500 poslušalcev in so vsi prišli na dr. Koroščev shod: kako so potem pristaši SLS mogli govornikom SKS onemogočiti besedo, kakor je to poročal »Slovenec«? da so naši pristaši preglasili okrajnega ekonomista Stoklasa in dr. Novačana z močnimi klici: Živio dr. Korošček!

Tudi je laž, da bi SLS klicala žandarmerijo. Mi smo bili močni dovolj, da smo sami obračunali z Urekovimi ljudmi. Če pa je žandarmerija smatrala za potrebno potegniti Stoklasa in dr. Novačana s visli, ker sta hotela nepripravljena javno zborovati, je to stvar, ki SLS prav nič ne briga.

Ko smo ugotovili to laž, še nekaj pojasnil za našo javnost. Na shodu SKS je bilo 30 do 40 pristašev SKS, okoli 50 pa drugih radovednežev. Shod SLS je bil izredno dobro obiskan, udeležilo se ga je, kakor smo že poročali 800 zborovalcev. Ko je pripeljal sredi dr. Koroščevega govora Urek par svojih kričačev na shod SLS, so jih hoteli naši močje pri preči vreči čez prag. Vladni komisar pa je zagrozil: Če bo padla le še ena beseda »Ven z njimi«, bom shod razpusil. Temu se imajo radičevci zahvaliti, da so odnesli celo kožo. Iz istega razloga je predsedstvo shod zaključilo takoj po dr. Koroščevem govoru. SKS je pokazala, da v brežiškem okraju nima nič drugega več kot par Urekovih priganjačev, ki jih lahko na prste sešeteš. Ves brežiški okraj pa se sedaj smeje pisanju »Narodnega Dnevnika« in »Jutra«.

»Narodni Dnevnik« in »Jutro« sta se sama ujela v lažeh. V bodoče se vsaj naprej domenita, kako bosta lagala!

Dr. Č-a:

Prispevek k „Action Française“.

Berlin, 3. oktobra.

Tudi med nemškimi katoličani jih je mnogo, ki vidijo vzrok vsemu povojnemu zlu v državi in v ljudstvu, na materijelnih in duhovnih dobrinah in spremembi režima. Sedaj stoje v vrstah nemških nacionalcev in kličejo: Post hoc — ergo propter hoc, torej proč z republiko in parlamentarizmom in dajte Nemčiji nazaj bivšo monarhistično vladavino!

V Franciji je to naziranje — to zgodovinsko napako — zastopala katoliška večina in jo zastopajo mnogi trdovratno naprej. Reakcija pa je rodila še hujšo akcijo republikancev, in berlinski profesor cerkvenega prava Ulrich Stutz trdi, da je nuncij kardinal Ferrata kot izvrševalec diplomacije Leona trinajstega moral računati s predpostavko, da nima opraviti v Parizu samo z brezbožnostjo, ampak z »državno ireligiozjo, s proticerkvijo, ki je nu na posledica razkristjanjenja mas, ki dela sistematično na nevednosti in vprašanjih cerkve in vere, cerkvene politike in prava in ki je govorila iz ust ministrov Ricarda in Combessa v pogajanjih z nuncijem: Mi imamo že gotova načela! In tem trdovratnejši so vztrajali katoličani pri monarhizmu! Rimska kurija je zasledovala z vso vnemo cilj, da odvrne franc. katoličane od njihovega enostavno odklonilnega zadržanja napram republiki, da jih prisili do realnosti. Zaman! Ferrata si je nakopal pri njih nezaupanje. Kajti, kot pravi Luksenburžan prof. dr. Frieden, »moč te čisto monarhistične ideologije je ostala stara, v njeni brezobzirni intrasigenčnosti, v njeni veri, v njenem prepričanju, slepem sovraštvu in železni volji, ne pa v parlamentarnem zastopstvu in previdni taktiki«. In uspeh? Morda ga je še najtočnejše podal Francoz Doncour: »Katoliški prerod v današnji Franciji rabi še najmanj 50 let, da se bo mogel z uspehom udeležiti v politiki«.

Nadaljnjih skokov v temo je bilo pričakovati, krščanski monarhizem se je pri nekaterih oblekel v integralni nacionalizem pod vodstvom Maurrasa in Valoisa v »Action française«, da se degenerira tudi do — fašistovske absurdnosti, kar se je tudi promptno zgodilo.

Maurrasova ideologija je politična, Valoisova gospodarska. Kajti, kakor pravi Valois, danes ne gre več toliko za kralja, kot pa za — frank, ne toliko za ustavno, kot pa za gospodarsko krizo. A tudi sicer sta si duševno nasprotna. Maurras je aristokrat, ideolog, fatalik ideje kot take, zakrknjen v svoji zistem

kot v irdnjavo. Valois izhaja iz revnejših razmer, kar si je priboril, je sad pomanjkanja in boja. Zato se čuti ljudstvu bližje, stremi za obnovo, reformo, rešitve. Ko je bil star 20 let, je bil revolucionarni socialist. Nietzsche mu je pomagal, da se je oprostil pojmov svobode, enakosti, pravičnosti, da je postal teoretik »nadčloveka-gospodarja« v knjigi »L'homme qui vient«, bodočega moža, ki svojo energijo in imetje stavi tudi na kocko, ki postavi človeka na pravo mesto, zna izrabiti moči vseh. Ta mož naj bi bil — Maurras. In se mu je pridružil. Gospodarska razmotrivanja so mu prinesla ugled in Caillaux si je pri njem izposodil idejo na zlati valuti slonečega posojila. Valois ne da nič na sanje bodočega kraljestva in na politiko, ampak na gospodarstvo, Maurras trdi obratno, da je vse politična rešitev — in sta se ločila v znamenju spora o kraljestvu in golem diktatorstvu — baš v zadnjem času!

Valoisova formula se glasi: združiti potom malih skupin (faisceaux!) narod v organizacijo, ki bo prosta strankarske šablone in fanatizma, katere ideal bo blaginja skupnosti. Mussolini mu je vzor. Izdaja časopis »Le nouveau Sicle« in organizira modrosrajčne »Faisceaux dei Combatants et des Producteurs«, ki obstoje iz legij bivših vojakov in mladih Francozov od 20 let naprej; korporacij kmetov, delavcev, nameščencev, podjetnikov in tehnikov; fašistovske mladine izpod 20 let in »faisceau civique« za vse druge in za ženske. A cilj? Ta armada naj vstane kot rešiteljica v razrvanih strankarsko političnih razmerah, naj svojo voljo in modrost, vtelešeno v diktaturi, vbiije v glavo parlamentu in strankam, kot se je to zgodilo v Italiji.

Vzgoja in pokoljenje ter večje in manjše poudarjanje posameznih plati javnega življenja ju je v zadnjem času ločilo. Pota pa izhajajo iz skupne točke: L'homme, qui vient — mož bodočnosti, ki bo po Nietzschejevem nauku, oproščeno od pojmov svobode, enakosti, prava in pravičnosti, znal kot nadčlovek vsiliti vsem — pa naj bo to kraljestvo ali diktatura kot taka, pa naj bo to potom »Action française« ali »Faisceaux dei Combatants et des Producteurs«.

Ali bodo ti zadnji, po kardinalu Andrieu in papežu obsojeni izrodki francoskega nacionalizma vendarle zmanjšali Doncourjevo petdesetletno dobro vsaj za nekaj petletij, da se bo zrušilo zakrknjeno naziranje, iz katerega in proč od verskih teženj je končno v zadnjem izrodku pognala ta močvirnata rastlina?

RUDARSKA STAVKA NA ANGLEŠKEM.

London, 6. okt. (Izv.) V Šudwalesu in Schottlandu so odklonili stavkujoči rudarji posredovalne predloge vlade.

London, 6. okt. (Izv.) Statistika stavkujočih je izkazovala 27. sept. 1.527.800 stavkujočih rudarjev, torej za 3400 manj kakor v prejšnjem tednu.

London, 6. okt. (Izv.) Glasom najnovejših poročil je zopet nastopilo delo v rudokopih 186.343 rudarjev.

London, 6. okt. (Izv.) V šestih okrožjih je glasovalo 480.000 rudarjev proti predlogom vlade. Komaj 14.000 rudarjev je glasovalo za te predloge.

London, 6. okt. (Izv.) Prometni minister Alsley je na sestanku zastopnikov železniških družb zahteval 30% do 50% varčevanje premoaga pri železniškem prometu.

PRUSKI NOTRANJI MINISTER OSTOPIL.

Berlin, 6. okt. (Izv.) Pruski notranji minister Karl Severing je včeraj odstopil. Severing je vodil notranje ministrstvo že od leta 1920 samo s presledkom pol leta. Severing je ena najvažnejših, pa tudi najbolj obsovanih osebnosti nove Nemčije. Bil je najmočnejša opora in največji branilec republikanskega režima, zato so ga pruski monarhisti strastno sovražili in zasledovali. Vendar ni odstopil iz političnih vzrokov. Bil je član koalicijske, ki je imela v pruskem zboru večino in se je njegovo stališče ravno v zadnjem času močno okrepilo. Vendar je Severing v precejšnji meri žrtev svojih nasprotnikov. Strastne politične borbe so mu uničile zdravje, tako da mora vsaj za nekaj časa zapustiti politiko. Notranje ministrstvo bo zopet zasedel socialni demokrat.

ZASEDANJE MEDNARODNE KATOLISKE UNIJE.

Dunaj, 6. okt. (Izv.) Na današnjem popoldanskem zasedanju mednarodne katoliške unije je govoril Baupin (Francija) o stališču mednarodne Katoliške unije do Društva narodov. Nato je imel referat dr. Braunsseis (Dunaj) o problemu manjšinskega šolstva v Avstriji s posebnim ozirom na dunajske Čehe, gradišćanske Hrvate in koroške Slovence. Na slavnostnem banketu sta govorila dr. Hainisch in dr. Seipel, povdarjajoč zlasti misel, da je treba v mednarodnem življenju pospeševati katoliško akcijo.

FRANCOSKI KOLONISTI PROTI SPREMEMBI TANGERSKEGA STATUTA.

Pariz, 6. okt. (Izv.) Generalu Steegu, francoskemu rezidentu v Maroku, je bila od francoske kolonije v Tangeru izročena spomenica, v kateri zahtevajo francoski kolonisti, da se obstoječe stanje v Tangeru ne sme izpremeniti. General Steeg je v svojem odgovoru na to spomenico izjavil, da bi kakršnakoli izprememba tangerskega Statuta mogla kompromitirati obče stanje v Maroku.

Dr. Rintelen zopet štajerski deželni glavar.

Gradec, 6. okt. (Izv.) Krščanskosocialna stranka je objavila sledeči komunikat: V zadnji seji vodstva krščanskosocialne stranke se je po referatu dr. Gürtlerja, ki je poročal o notranjepolitičnem položaju, zlasti o zadnjih dogodkih v stranki, ugotovilo, da so se vsi poizkusi socialnih demokratov, da bi zadeli osebno čast ministra dr. Rintelena, ponesrežili in soglasno sklenilo, da naj se sedanji minister za prosveto dr. Rintelen zopet pozove na mesto deželnega glavarja v Gradcu. Ta sklep odgovarja enotni volji in zahtevi vse stranke.

Gradec, 6. okt. (Izv.) Tukajšnje načelstvo soc. demokratske stranke in klub soc. demokratov v deželnem zboru sta sklenila, da je treba preprečiti izvolitev dr. Rintelena za dež. glavarja za vsako ceno in z vsemi sredstvi. V tem smislu so bila tudi dana tozadevna navodila posameznim soc. demokratskim organizacijam.

Poincare pred novimi težavami

Pariz, 6. okt. (Izv.) Proti Poincarejevi finančni politiki se dviga velik odpor. Poročevalec finančne komisije, poslanec radikalno-socialistične stranke Deryes je odstopil. V svojem pismu utemeljuje odstop s tem, da ne soglaša z vladnimi finančnimi načrti in zato ne more več ostati v tej funkciji. Levičarske stranke napovedujejo ostro kampanjo proti ratifikaciji washingtonskih pogodb o odplačevanju dolgov. To vprašanje hočejo izriniti kot povod za notranjepolitično krizo. Komisija, ki sklepa o tej pogodbi, se bo sestala prihodnji tork. Socialisti so že sedaj v pismeni vlogi zahtevali, naj se razprava o tej pogodbi odloži in naj vlada podvzame korake za nova pogajanja z Washingtonom. Ker hoče Poincare to vprašanje čim prej spraviti z dnevnega reda, se bo debata o ratifikaciji washington-

BOLGARSKI ZUNANJI MINISTER V RIMU.
Rim, 6. okt. (Izv.) Sinoči je došel v Rim bolgarski zunanji ministr Burov. Na kolodvoru sta ga sprejela bolgarski poslanik Radev in generalni tajnik italijanskega zunanjega ministrstva Bordonaro.

MUSSOLINIJEVI SESTANKI.

Pariz, 6. okt. (Izv.) Mussolini je izjavil francoskemu poslaniku v Rimu, da goji željo, da bi se sestal z Briandom na italijanskih tleh.

Rim, 6. okt. (Izv.) Mussolini se je sestal z bolgarskim zunanjim ministrom Burovom. V razgovoru sta si izmenjala misli glede poglabitve italijansko-bolgarskih gospodarskih stikov.

ROMUNSKA KRALJICA V PARIZU.

Pariz, 6. okt. (Izv.) Semkaj je dospela romunska kraljica s princezino Ileano in s princem Nikolašem. V Parizu ostane osem dni, nato bo nadaljevala potovanje v Ameriko.

ZNAMENJA VELIKEGA POTRESA.

Pariz, 6. okt. (Izv.) »Matine« poroča, da so aparati na observatoriju v noči na ponedeljek zaznamenovali močan, celo uro trajajoč potres v oddaljenosti 11.000 kilometrov. Seismografi so reagirali štiri ure in sicer tako močno, kakor samo pri največjih katastrofah. Vendar ni bilo mogoče ugotoviti kraja potresa.

TIFUS V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 6. okt. (Izv.) Tu se je pojavil tifus; zbolelo je 100 oseb, od katerih sta dve umrli. Epidemija pojema.

Beleške

△ Inzerat Mestne hranilnice ljubljanske v »Slovenec« ne da »Narodnemu dnevniku« in ljubljanskemu poročevalcu zagrebških listov miru. Naj gospod pogleda, pa bo našel, da so bili taki inzerati v »Slovenec« vedno po enkrat na mesec že davno poprej, ko ni bilo o aferi Slavenske banke še duha ne sluha. Spravljati ta inzerat v zvezo s pisanjem »Slovenca«, pa je ali zloba ali otročarija.

△ Udarjeni. Tako bridko spoznanje gre med trgovci in obrtniki sedaj, ko se otvori zagrebška podružnica Obrtne banke. »Udarjeni«, piše »Jutro« in »Narodni dnevnik«. Ko je bil pa zakonski predlog o Obrtni banki v odboru in v skupščini, pa niti zastopnik SDS niti SKS nista odprla ust, da bi govorila za Slovenijo. Poslanec Dušan Sernee, ki je apeliral na ministra Krajača, da postavi ljubljano v isto vrsto z Zagrebom in Belgradom, je ostal s tem predlogom sam. Dr. Krizman od SDS je sedel poleg njega in molčal kot riba, dr. Krajač, radičevski minister, ki ima v Sloveniji »Narodni dnevnik« za svoje glasilo, pa je Sernečev predlog odbil. Udarjeni so trgovci in obrtniki, toda k d o jih je udaril, še to jim povejete.

△ »Aranžma« in »trdoglava politika«, to sta najnovejša greha dr. Antona Korošca. »Aranžma« z radikali mu očita »Narodni dnevnik«. Ker dr. Korošec pripravlja nekaj aranžma z radikali, zato pride v najkrajšem času do otvorenega (!) konflikta v SLS, tako pravi brzojavka Narodnega dnevnika iz Belgrada. Starina iz Knafljeve ulice pa pravi, da je izvedel iz Belgrada, da »raste« v SLS odpor proti nesposobni in trdoglavi politiki dr. Korošca in da se nezadovoljni prvaki SLS zbirajo okoli poslancev dr. Vesenjaka in dr. Kulovca. Oglejmo si resničnost ali vsaj verjetnost teh vesti. Korošec je enim prevelik oportunist, ker dela »aranžma« z radikali, drugim pa »trdoglav« opozicionalec. Obe brzojavki sta datirani iz Belgrada, dr. Korošec pa je na Dunaju, dr. Kulovec je v Belgradu, Vesenjaka pa v Mariboru. Radovedni smo, kakšno bo pogruntal k tej stori, ki se mali Moric. Je včasih prijeten ta trio, ki nam skrbi za brezplačen smeh in zabavo.

Dr. Vinko Močnik:

Izenačenje zakonskih prav v kraljevini.

Pod gornjim naslovom je imel na drugem pravnem kongresu v Ljubljani profesor cerkvenega prava na ljubljanskem vseučilišču g. dr. Kušej referat, ki ga je — vsaj v glavnih potezah — dal objaviti v »Slovenec« in ki izveni ves v zahtevo, da država odnošaje različnih konfesij, kar se tiče zakonsko-pravnih vprašanj, po svoje uredi (»Slovenec« št. 207) ali, kakor pravi resolucija, sprejeta na kongresu, da se izda enoten civilni zakonski zakon, ki bo določil vse pogoje za veljavnost za razvedbo zakona za vse državljane enako brez razlike vere (»Slovenec« št. 208). K tej javni zahtevi naših pravnikov treba da katoličani tudi javno zavzamemo odločno stališče ter javno povemo odkrito in jasno, kaj mislimo o stvari. S tem je že tudi povedano, da razmotrivajo pričujoče vrstice problem civilnega zakonskega prava s stališča katoliške cerkve, katere okoliščine na stvari ne more škodovati, pač pa le koristiti.

Nimam namena, da podrobno osvetlim problem civilnega zakona, tukaj hočem samo podati nekaj misli in pripomb k izvajanjem g. prof. dr. Kušaja; pri tem se oziram na njegovo razpravo »Vera in bračna vez v naši

Kaj se godi doma

Po strašni nesreči.

Črni vrh nad Polhovim gradcem.

Dne 27. septembra je zadela našo, po polhograjskih dolomitih in njih globočinah raztreseno župnijo in občno katastrofa, kakršne ne pomnijo sedaj živeči župljani. Med neprestanim bliskanjem in silnim gromom, ki je pretresal ozračje, je močno deževalo od 26. septembra popoldne naprej skoro neprestano tja do 7. ure 23. septembra. Padlo je v tem času 259,4 mm dežja. Posledice so strahovite. Vseled razmeščane zemlje je šlo v hribih na stotine plazov v občini. Pri treh hišah so prišli ušadi tako blizu, da je nevarnost, da se pri kakem zopetnem večjem deževju njih temelji porušijo. Na več krajih so nad hišami, ki so zidane med hribi, velike razpoke, in so poslopja v nevarnosti, da jih ob deževju usadi porušijo.

Toda, kdor hoče dobiti vsaj približno predstavbo o ogromni škodi, ki jo je zadnje neurje povzročilo v tukajšnji župniji in občini, mora pogledati v črnovrške globoče (grape). Sicer krotki gorski potočki so narasli v divje, grozno bobneče vodne mase, ki so uničile vse, kar so dosegle. Voda je podrla v občini eno enonadstropno in dve prtilični hiši. Izpodkopala je štirim hišam temelje, a je upanje, da se še popravijo. Več kozocev je voda odnesla ter en mlin in eno žago. Več mlinov je pa zasutih, a z velikim trudom in stroški se bodo dali urediti in v prvotni stan postaviti. Isto tako je zemeljski plaz zasul eno hišo, a k sreči je ni gojdi, tako da se bo dala s časom očistiti, in bo hiša s prizidanim hlevom še uporabna. Ljudje in živina so se seveda iz ogroženih poslopij morali izseliti. — Ker imamo, hvala Bogu, vsestransko sposobnega, delovnega in za občino očitnovalno skrbnega župana, ki že nad 35 let vzorno upravlja občino, je imel skrbno oko tudi za občinska pota. Sedaj so pa narasle vode razdrle vsa pota po globočinah, in sicer tako docela, da o njih ni več sledu, in na tak način, da ni misliti na skorajšnjo popravilo. V največ krajih je sedaj tam vodna struga kjer je bila prej pot. Od 16 km občinske poti je sedaj niti 1 km ni porabne. Obpote nje in travniki so ponekod deloma odplavljeni, ponekod pa žežinčez pokrite z gramozom in debelim kamenjem. Ubogi ljudje, biva joči tod! Ta gorska zatlija, te globoče, prej dosti prijazne, niso več podobne krajem, v katerih bi se mogli preživljati ljudje. S svojimi močmi teh puščav ne bomo mogli izpremeniti nazaj v kulturne kraje. Nujno potrebno je, da nam državna oblast pomaga na ta ali oni način.

Cesta iz Polhovega gradca do Zaloga je popolnoma uničena, od Zaloga do Črnega vrha pa le nekoliko poškodovana. Z ostalim svetom nimamo nobene komunikacije, in v doglednem času ni misliti, da bi se mogel vršiti kak prevoz.

Ljudstvo obupava, ker ne bo moglo nobene stvari spraviti v denar. Kajti sedaj še živine ne more gnati v dolino; še manj pa les voziti, da bi se prodal.

Kakor je sedaj razvidno, je neurje najhuje divjalo na črti Ziri—Lučine—Črni vrh—Polhov gradec. Po teh krajih je vse polno zemeljskih plazov, dočim jih je že v poljanski dolini malo, še manj v horjulski dolini.

Po poplavi na Viču.

Da se odpomore najbednejšim poplavljenjem, je občina napravila v Novi vasi, ki je razmeroma največ trpela, začasno ljudsko kuhinjo, kjer dobiva nad 200 najrevnejših poplavljenec dvakrat dnevno hrano.

Občinski odbor je imel pretekli teden izredno sejo, ter votiral kot najnujnejšo pomoč 15.000 Din, katere je imel na razpolago. Najnujnejšo pomoč poplavljenecem naše občine pa pošilja te dni davčna oblast, ki niti sedaj v tej veliki nesreči ne more mirovati. Neverjetno je, da pošilja davkarja položnice tudi vsem tistim, ki so vsled poplave trpeli škodo, ki se za enkrat ne da oceniti. Prosimo vse merodajne faktorje ter naše poslance, da naj davčno oblast pouče, da tam ni denarja,

državi de lege lata et de lege ferenda« (Ljubljana 1925) in njegov referat, ki ga je imel ob priliki pravnega kongresa in ki se popolnoma naslanja na razpravo.

Kajpada je skušal g. dr. Kušej zahtevo po enotnem civilnem zakonu tudi utemeljiti; v glavnem se opira nekako na pet argumentov in si potem izvedbe civilnega zakona obeta razne dobrote za državo, a tudi za veroizpovedi. Teh pet argumentov bi bilo: 1. svoboda vesti, 2. pravna zmešnjava in radi tega nevezdržnost toliko različnih sedaj veljavnih zakonskih predpisov, 3. državna kompetenca, 4. enakost in ravnopravnost vseh državljanov, in 5. mednarodno pravo ter naša ustava. — Oglejmo si jih po vrsti!

1. Načelo svobode vesti je eden glavnih temeljev moderne države. To načelo razlaga nekoliko natančneje g. dr. Kušej v svojem Cerkvem pravu (str. 54), kjer uči, da si sme po njem vsak državljan izbrati vero po svojem prepričanju, jo menjati ali popolnoma zavreči vsako, kakor se mu zdi. Ako pripada h kaki veroizpovedi, potem je od njegove volje odvisno, ali izpolnjuje predpise svoje vere ali ne. Državlanske in politične pravice mu ostanejo v vsakem slučaju nedotaknjene, ker ta svoboda spada med politične pravice.

Tako se načelo svobode vesti več ali manj splošno izraža in razlaga; ali v tej obliki je po mojem prepričanju — najmanj — dvomno in zato tudi škodljivo radi tega, ker je

kjer je bila katastrofalna povodenj. Vsem, ki so bili oškodovani po povodnji, se mora davek za delj časa sploh odpisati, ne pa da se eksekucije in pobiranje davkov ustavi samo začasno.

Zadnja povodenj je pokazala, da je državni most na Tržaški cesti na Glincah več kot pramajhen ter je skrajni čas, da se postavi nov most.

Najbolj potrebna je bila v nedeljo tudi plesna veselica, katero je priredilo v gostilni Amerika na Glincah neka narodna strokovna zveza. Menda obstoji vse strokovno in izobraževalno delo te organizacije v tem, da prireja plesne veselice. Več kot neokusno pa je prirediti na dan, kot je bila zadnja nedelja, veselico, dočim na drugi strani velik del ubogih poplavljenec nima niti kruha.

V ponedeljek dopoldne se je mudil v občini gosp. okrajni glavar dvorni svetnik Ferjančič, ki je prinesel s seboj za prvo pomoč 5000 Din, ki so se razdelili med najrevnejše.

Ogenj v tovarni „Unio“.

Včeraj dopoldne ob pol 9. uri je nastal v Mariboru v tovarni muholovnega papirja in paste za čevlje »Unio«, last gosp. Reicha, v Melju požar, ki bi bil povzročil ogromno katastrofo, da ga ni pravočasno požarna bramba omejila. V oddelku za kuhanje čistila za čevlje je hotela 27 letna delavka Marija Krajnc, ki stanuje v Trdinovi ulici št. 18, skuhati na plinskem gorilniku jajce. Od plamena pa se je vnela blizu stoječa posoda z bencinom, ki je eksplodiral. V hipu je bil cel prostor v plamenu. Tu so bile zaposlene štiri delavke in sicer poleg omenjene Marije Krajnc še Marija Medanič, 46 let stara iz Gregorčičeve ulice št. 23, Berta Bekar, 41 let stara, iz Aleksandrove ulice št. 51 in Rozalija Megan, stara 32 let, Polkovska cesta št. 10. Vsem se je vnela obleka ter so zadobile težke opekline. Najnevarnejše je poškodovana Marija Krajnc, ki je tekla v goreči obleki po dvorišču ter so jo morali z silo vreči na tla, da so pogasili ogenj z vrečami. Dobila je tako težke opekline po celem telesu, da ne bo okrevala. — Takoj, ko je nastal ogenj, je bila telefonično obveščena požarna bramba, ki je pod poveljstvom gosp. Vollerja prihitela s 4 avtomobilnimi brizgalnicami. Kmalu nato je prišla tudi požarna bramba iz Pobrežja z motorno brizgalno, vendar ni bilo potreba stopiti v akcijo, ker so pogasili ogenj z vodo, napeljavajo iz hidrantov ter z ročnimi gasilnimi aparati. Ponesrečene delavke so z rešilnim avtomobilom odpeljali v bolnico. — Da ni bila pomoč tako hitro na mestu, bi bila obstojala nevarnost za celo tovarno, ki je naravnost natlačena raznih gorljivih predmetov. Obstojala bi tudi opasnost, da se vname v bližini stoječi rezervoar za terpentini, kjer je okrog 15 ton tega olja. To bi pomenilo katastrofo za celo Melje.

Požar v Framu.

V torek popoldne je pričelo goreti v Framu pri Mariboru gospodarsko poslopje posestnika Alojzija Viherja. Ogenj se je razširil tudi na hlev, in v nekaj minutah sta bila oba objekta v plamenih. Na mesto požara je prihitela domača požarna bramba z motorno brizgalno, ki pa ni dobro funkcionirala. Obstojala je nevarnost, da se ogenj razširi tudi na poleg stoječo tovarno Brezjak. Telefonično so obvestili požarno brambo v Mariboru, ki je prihitela na pomoč z avtoturbinsko brizgalno. Posrečilo se je ogenj omejiti in končno pogasiti. Posestnik Viher trpi veliko škodo, ker mu je ogenj uničil spravljene prideleke, orodje, zgorelo je tudi nekaj svinj, zavarovalnina pa je majhna, tako da škoda ni niti delno krita.

Čudno tele.

Mihaela Mošnik, posestniku in županu v Špičaliču je podvrgla krava sedem tednov kasneje kot v normalnem času tele, ki je imelo glavo podobno psu z dvema gobcema, eden vrh drugega, z dvema jezika in z dvema požiralnikoma. Tele je bilo mrtvo in je tehtalo 50 kg.

to načelo v svojih temeljih napačno. Fizično svobodo ima človek, da se oklene zmote, kakor ima fizično svobodo, da dela hudo, to je, da krši zakone, a moralno take svobode nima. Kakor je objekt volje dobro, tako je objekt razuma resnica, kakorkoli spoznana. Nihče nima pravice do zmote, taka pravica sploh ne obstoji in niti obstojati ne more in je potem takem nihče človeku dati ne more, tudi država ne. In vendar poudarjajo državni izrecno, da spada svoboda vesti med politične pravice, kar je najmanj — kakor sem rekel — dvomno. V nepoučenih bralcih in poslušalcih, katerih je vendar ogromna večina, se s takim izražanjem ustvarja prepričanje, da napram Bogu, cerkvi in cerkveni avtoriteti smejo, kar hočejo, oziroma, da morejo svoje moralne (v najširšem smislu) dolžnosti, ki jih imajo do Boga, do sebe in bližnjega, tudi moralno kršiti. Od tod je samo logičen korak do nauka, da se morejo moralno kršiti tudi državni zakoni. Da je tako mišljenje v škodo cerkvi in državi, mislim, da ni treba posebej dokazovati.

Kot teza je moderno načelo svobodne vesti nevzdržna; vrh tega je to toliko čislano načelo v vsej svoji popolnosti neizvedljivo in je zato faktično v vseh državah omejeno po državnem pravem redu. Ali kot hipoteza, to je kot prilagoditev države posebnim razmeram in prilikam more biti načelo svobode vesti upravičeno, torej per accidens samo, ne per se, n. pr. v naši državi radi različnih ve-

Slovinci v Italiji

Polde Kemperle oproščen.

Pogumen in objektivni govor tržaškega državnega pravdnika.

»Slovenec« je poročal, da se je v soboto vršila pri tržaškem prizivnem sodišču razprava o prizivu goriškega državnega pravdnika proti razsodbi goriškega tribunala, s katerim je bil gosp. Polde Kemperle, odgovorni urednik »Goriške Straže«, oproščen obtožbe ščuvanja k uporabi proti zakonom in ščuvanja socialnih razredov k sovražstvu. Prizivno sodišče v Trstu je priziv zavrnilo in potrdilo razsodbo goriškega sodišča, ki je urednika »Goriške Straže« oprostilo.

Da je proces zanimal vsi zavedno slovensko javnost v Italiji in da bi bil moral enako zanimati vse slovenske časnikarje brez ozira na strujo, za katero se borijo, si ni težko misliti. Saj se je vršil proces proti glasilu krščanskih socialistov, ki je bilo že osmič pred italijanskim sodiščem, ker se je odločno postavilo v bran za pravice Slovanov v Italiji; še večje važnosti pa je bila okolnost, da je goriški državni pravdnik Tripiani na vsak način skušal doseči obsodbo »Goriške Straže« in da je vložil priziv, ko je bil g. Polde Kemperle oproščen v prvi instanci. Proces v Trstu so z veliko nestrpnostjo pričakovali posebno v goriških sodniških krogih; saj je treba goriškim sodnikom priznati, da so pokazali dovolj poguma, da so v današnjih razmerah izrekli oprostilo razsodbo in se s tem postavili po robu državnemu pravdniku. Radi tega je nadalje toliko bolj obžalovanja vredno, da je »Edinost«, glasilo tržaških liberalcev, našla le pod rubriko »Porotno sodišče« nekaj prostora za vest »Gospod Kemperle, urednik »Goriške Straže«, proste; v isti rubriki in z ravno tako velikim naslovom prinaša »Edinost« poročila o prizivnih razmerah proti razpeševalcem kokaina. To mimogrede povedano in predvsem zato, da bo naša javnost informirana, kako daleč sega strankarska zaslepljenost ljudi, ki propovedujejo na ves glas sveto slovo.

Inkriminirani članek je bil objavljen v »Goriški Straži« malo dni po znamenitem govoru poslanca Besednjaka v rimski zbornici o žalostnih šolskih razmerah na Primorskem in o preganjanju slovenskega učiteljstva. Članek navaja priznanje poslanca Besednjaku za pogumni nastop in ob koncu navaja stavek iz Besednjakovega govora, da se bodo slovenski domovi izpremenili v učilnice, kjer bodo slovenski starši učili svoje otroke materinščine; v uvodu se očita italijanskim državljanom, da niso držali svojih obljub, ko so zatrli slovenski pouk v šoli.

Po čitanju priziva, pri katerem dela izgovorjava imena Besednjak referentu silne težkoče (tako da mu enkrat pomaga iz zadrege državni pravdnik, drugi pa sam obtoženec, kateremu se referent zafrkljivo zahvali »Grazie, non mi interessa« — Hvala, me ne zanima) — dobi besedo državni pravdnik Dessy. Glede priziva naj omenimo še, da se goriškim sodnikom očita, da so članek vzeli preveč dobesedno in da niso sodili celotne vsebine; članek ščeva k sovražstvu italijanskih ustanov in italijanskega plemena. »Preveč dobesedno je vzelo sodišče bojni klic: Slovenski domovi se bodo izpremenili v učilnice, kjer bodo slovenski starši sami učili svoje otroke materinščine.« To je ščuvanje k pasivni rezistenci nasproti zakonom. Med splošno pozornostjo povzame besedo državnega pravdnika in izvaja:

Prosvetni minister Gentile je s svojo šolsko reformo uvedel v ljudsko šolo v priključenih pokrajinah italijanski učni jezik; slovenščina je za one otroke, za katere zahtevajo starši, obvezen predmet in se poučuje v dodatnih urah. Reforma je bila med Slovani z zadovoljstvom sprejeta. Minister Fedele je 1. marca t. l. odpravil tudi dodatne slovenske ure in s tem odpravil slovenščino iz ljudske šole. Proti temu resničnemu stanju se je oglasil v poslanski zbornici poslanec Besednjak z govorom, ki v argumentaciji teče gladko in ki ga komentira inkriminirani članek. Kot Italijan obžaluje članek, obžalovati moram predvsem ton članka, a ga moram proučiti, v kolikor je v kontrastu z resnično italijansko zakon-

roizpovedi. Toda to načelo bi trebalo tako izraziti in tolmačiti, da hoče z njim državnik štiti samo fizično svobodo svojih podanikov do tistih mej, ki jih dopušča dobrobit države, da pa ostanejo dolžnosti, ki so jih prostovoljno sprejeli z vstopom v to ali ono versko zajednico, neokrnjene, katere so moralno dolžni izpolnjevati vsaj dotlej, dokler ostanejo udje dotične zajednice, ne sicer radi obveznosti, ki bi jo nalagala država, ampak radi obveznosti, ki jo nalaga verska zajednica. Za moralno in moralni red je škodljivo in napram cerkvi, če se ustavno priznava, zelo krivično, ako državnik kratko in malo proklamira, da je po načelu svobode vesti odvisno od podanikove volje, ali izpolnjuje predpise svoje vere ali ne, kakor da bi napram cerkvi nihče ne imel nikake moralne obveznosti. Katoliška cerkev s svoje strani vedno poudarja, da je treba izpolnjevati tudi državne postavbe, ako le ne nasprotujejo božjemu pravu, naravnemu ali pozitivnemu; in če že ne more priznati državnim postavam pravne obveznosti, jim priznava vsaj moralno ter ne daje svojim vernikom na izbiro, da jih izpolnjujejo ali ne izpolnjujejo. Že samo to je, mislim, za državo tolika dobrota, da bi morala biti cerkvi za njo hvaležna. (Primerjaj temu čl. 12, odstavek 4 naše ustave!)

Kako bi načelo svobode vesti tudi pravilno pojmovano in izraženo, zahtevalo civilni zakon za vse brez izjeme, o tem g. dr. Kušej ne govori mnogo, ampak pravi kratko, da je

Dnevne novice

dajo. Člankarju se očitá, da čuva h kršitvi zakona. Upor proti zakonu je mogoč, ako zakon obstoji. V Italiji pa nimamo zakona, ki bi prepovedal poučevanje slovensčine izven javnih šol. V ostalem pa članek ne pravi nikjer, naj se zakon krši, ampak opozarja vlogo, da bo slovenska mati sama poučevala otroka slovensčino. Nadalje se očitá članku, da čuva socialne razrede k sovratstvu. Za zakonodajalec se državljani delijo v socialne razrede z ozirom na njihove gospodarske in socialne razmere. Težko pa je vključiti kriterij narodnosti. Med Slovani imamo kapitaliste, in proletarce kakor med Italijani. Odkar je bil zakon izdan, so se razmere res izpremenile; Italija je sprejela pod svoje okrilje ljudi druge narodnosti. Toda delitev v socialne razrede zahteva, da so si posamezni razredi v kontrastu med seboj; tako smatra jurist Manzini katoličane za socialen razred, a le v kolikor so v nasprotju s pripadniki drugih ver, n. pr. judovska. Pretežno bi bilo smatrati narodnost za socialen razred. Sodnik ne more odločati v tem vprašanju, ker bi si s tem naprtil sirašno odgovornost za tako interpretacijo. Slovenski narod se ne nahaja v boju zoper italijanskega, ampak tvori integralen del italijanske države. Država je tu, ki mora skrbeti, da se morebitni spori med slovenskimi in italijanskimi državljani poravnajo, država ima izdati zakon, ki ga sodnik le tolmači. A zakona, ki bi delil Italijane in Slovence v socialne razrede, ni, manjka torej podlage za obsodbo članka. Poleg tega pa je članek le živahna kritika šolskih razmer, pisane v tonu, ki se je zdel pisцу primeren. Sicer ne razumem, kako naj poziv slovenskim staršem, naj učijo sami otroke slovensčine, vzbudi v masi čustvo nasilne reakcije. Koliko Italijanov je, ki se učijo slovensčine! Dokler ni zakona, ki bi ločil Italijane in Slovence v socialne razrede, manjka sodniku podlage za obsodbo člankarja. In prepričan sem, da ne bo noben zakonodajalec tako zgubil glave, da bi izdal tak zakon!

Težko so padale besede osivelega starca, ki je v umerjenem tonu razvijal svojo tezo. Razen mladega referenta, ki je kazal znake nervoznosti, se noben sodnik ni mogel upirati železni logiki državnega pravdnika, ki je s svojim govorom pokazal, da se tudi med Italijani dobe ljudje, ki jim je zakon na srcu in ki se v odločilnih trenutkih morejo dvigniti visoko nad vsakdanji politični vrvež. Državni pravdnik je po rodu Sardinec; Sardinci so poznani kot neustrašeni ljudje in so se tudi med vojno izborni izkazali.

Največje zadoščenje je gotovo dobil zagovornik dr. Stecchina, ki je pri prvi razpravi v Gorici razvijal isto tezo; izjavil je, da se popolnoma pridružuje izvajanju državnega pravdnika, in da nima nič več dodati. Sodniki so se umaknili v bližnjo sobo; sledila je izredno živahna diskusija. Obtoženec se je komaj zadrževal, da bi se zahvalil državnemu pravdniku. Medtem je stopil sodni dvor in predsednik je prečital počasi in s srečnim tonu razsodbo, s katero se priziv zavrne in potrdi oprostilna razsodba prve instance. Navzoči novinarji so hvaležno stisnili roko svojemu slavnostnemu tovarišu; saj se je po tej važni razsodbi zmanjšala verjetnost, da pridejo tudi oni na isto klop, ko je vendar jasno, da prestavlja razsodba precej trpko lekcijo državnemu pravdniku v Gorici. Po prečitani razsodbi je predsednik dodal obraben proti obtoženci te le besede: »Ko boste drugi pisali članke, pomnite, da italijanski sodniki ne marajo delati mučnikov ne iz italijanskih zakonov ne iz ljudih«.

France Bevk amnestiran.

V soboto se je na prizivnem sodišču v Trstu vršila razprava tudi glede priziva Franceta Bevka proti prisoditvi globe 500 lir; globa je bila Bevk prisojena kot uredniku »Čuka na palčice«. Zagovarjal ga je dr. Stecchina. Sodišče je priziv sprejelo in razsodilo, da spada globa pod amnestijo. Ta proces ni v zvezi z zadnjim, ki je prinesel Bevku štiri mesece ječe. »Čuk na palčice« ne izide več. Tudi se širijo v Gorici glasovi, da bo France Bevk zapustil Primorje, ker so mu oni, zaradi katerih je trpel, odpovedali kruh.

civilni zakon »jamstvo za resnični obstoj politične pravice verske svobode« (»Slovenec« št. 207), iz česar seveda sledi, da je civilni zakon potreben. Jaz mislim ravno narobe in se ne pomišljam trditi, da se pod tem plaščem svobode vesti dejansko skriva nasilje in gaženje svobode vesti. Kajti civilni zakon garantira svobodo vesti k večjemu samo tistim, ki se — kakor pravi g. dr. Kušej — po verozakonih ne smatrajo vezane; za ostale pa, ki se čutijo po verozakonih vezane, pomenja civilni zakon nasilje. Ti so namreč dolžni ravnati se po pravu svoje verske zajednice (v vesti namreč), obenem naj bi na bili tudi obvezani držati se civilne zakonodaje, ki se bo pri nas i materialno i formalno pač zelo težko ujemala s cerkvenim zakonskim pravom. Pri takem stanju stvari je vendar nemogoče, da katoličani ne bi prišli navskriž s svojo vestjo, k čemur ga pripravi ravno civilna zakonodaja, kar je nasilje in gaženje svobode vesti.

G. dr. Kušej je dober jurist in gotovo ve, kako sodi katoliška cerkev o civilnem zakonu. Katoliška cerkev pripušča civilni zakon, to je ona se dejansko ozira na ves kompleks državnih predpisov, ki urejajo za državni forum veljavnost zakona, in ne odvrča svojih pripadnikov od civilne forme sklepanja zakonov samo zato, da nupturijenta dosežeta civilnopravne posledice svojega zakona. Civilni zakon potem takem nima za katoličane pravne obveznosti, ampak le to, da so nupturijenti dolžni zadostiti civilnim zakonskopравnim

★ Izjave češkoslovaških parlamentark v Belgradu. Češkoslovaške parlamentarke: senatorica Františka Plaminkova, senatorica, Ružena Rajsteterjeva in poslanka Beti Karpiskova, ki se te dni z ostalimi češkoslovaškimi parlamentarci mude v Jugoslaviji, so se odzvale povabilu Kola srbskih sester v Belgradu in priredile v njihovih prostorih konferenco. Prva je govorila ga. poslanka Karpiskova o uspehih češkoslovaških žen v parlamentu. Rekla je: Češkoslovaške žene predstavljajo v parlamentu glas ravnopravnosti, glas matere, glas miru v splošni blagor naroda ter novo in krepkejšo jamstvo socialne pravičnosti. Dasi je število žen v češkoslovaškem parlamentu majhno, vendar so že mnogo storile za socialno šibke elemente v državi. V novem zakonu o socialnem zavarovanju so dosegle, da so se popolnoma izenačila prava in dolžnosti obeh spolov, kar v prvotnem zakonskem načrtu ni bilo predvideno. S svojim vstopom v politiko so se morale češkoslovaške žene pač v marsikateri prilagoditi okoliščinam, kakor so jih ustvarili moški, toda kljub temu žele ostati v prvi vrsti žene in matere; zato jim je glavni skupni cilj zavarovanje materinstva, ker so otroci skupno dobro naroda, njegova bodočnost. Tudi jugoslovanske žene morajo napeti vse sile, da si pribore politične pravice. Z volivno pravico dobe žene velik vpliv na državne posle; v Češkoslovaški, kjer je število ženskih volivk znatno večje nego moških, je vpliv ženskih volivcev celo pretežen. — Tudi sen. Plaminkova, ki je nato govorila, je naglasila, da se v češkoslovaški politiki znatno poznajo posledice, da so prišle v senat tudi žene. Češkoslovaške žene bodo nadaljevale borbo za ravnopravnost do konca. Čudi se, da jugoslovanske žene še nimajo političnih pravic; prepričana je, da ne more noben jugoslovanski politik navesti proti temu opravičenih razlogov. — Sen. Ružena Rajsteterova pripada češkoslovaški socialnodemokratski stranki; je mati več otrok in urednica »Ženskega lista«. Prepričana je o potrebi ženskega sodelovanja v politiki, zaradi tega ni treba, da bi trpela družina, ker se da dom tudi tako dobro in pravilno voditi. Po vseh občinskih odborih v Češkoslovaški je danes že večje ali manjše število ženskih zastopnic. Ona je v teku enega leta, odkar je v senatu, dosegla, da so se uvedle nadaljevalne šole za dečke in deklice ter se je tako šolska doba podaljšala na 10 let.

★ Ameriški poslanik na dopustu. Ameriški poslanik na našem dvoru, g. Prince, je odpotoval iz Belgrada v Budimpešto, kjer ostane deset dni. Od tam odpotuje na dvamesečni dopust v Ameriko.

★ Nevarno je obolel g. župnik Franc Trop pri Sv. Marijeti pri Rimskih toplicah. Bolnika so prepeljali v celjsko bolnico in se priporoča tovarišem v memento!

★ III. kongres delavskih zbornic. V sporazumu z vsemi Delavskimi zbornicami sklicuje centralno tajništvo Delavskih zbornic III. državni kongres delavskih zbornic, ki se vrši 24. oktobra v Belgradu. Na kongresu bodo sodelovali delegati delavskih zbornic iz cele države in predstavniki vseh delavskih strokovnih organizacij, ki sodelujejo z Delavskimi zbornicami. Za sedaj je določen sledeči začasni dnevni red: Splošen gospodarski položaj v državi, referent dr. Ž. Topalović iz Belgrada; Stanovanjski zakon, referent Filip Uratnik iz Ljubljane; Zakon o neposrednih davkih, referent Bogdan Krekić iz Belgrada; Socialna politična zakonodaja in nje izvajanje. Referente določijo delavske zbornice iz Zagreba, Ljubljane in Splita.

★ Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani ima svoj izredni občni zbor dne 20. ok-

tobra ob 20 v mali dvorani Zvezde. Dnevni red: Določitev kandidatov za zdravniško zbornico; 2. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

★ Z Viča. Občni zbor Prosvetnega društva, ki bi se bil moral vršiti 1. t. m., je bil radi zadnje katastrofalne povodnji odgođen na dan 17. oktobra. Redni sestanek »Krekove mladine« se vrši kot običajno v ponedeljek ob 8 zvečer.

★ Trboveljska za poplavljenec. Trboveljska premogokopna družba je nakazala ljubljanskemu oblastnemu odboru Rdečega križa znesek Din 30.000 v korist poplavljenecem. Zalibog so mnoge ostale naše gospodarske korporacije pokazale, da so šle vse grozne novice preteklega tedna mimo njih neopažene. Upamo, da se spomnijo vsaj sedaj ponesrečencev in store svojo narodno in človekoljubno dolžnost.

★ Občinska hranilnica na Vrhniki je darovala potom okraj glavarja v Ljubljani za poplavljenec 10.000 Din.

★ Oblatnica d'Annunzijevega poleta nad Kotor. Dne 5. t. m. je poteklo 7 let, odkar je d'Annunzio poletel nad Kotor. Ob tej priliki je d'Annunzio v Garone Riviera sprejel 50 golencev aeronavtične akademije v Livornu pod vodstvom njihovega poveljnika Vallija. D'Annunzio je nosil aeronavtično generalsko uniformo.

★ Razpisani pošti. Razpisano je upravniško mesto v Rogaški Slatini (III) in poštarsko mesto v Gorjah pri Bledu (II-2). Prošnje je treba poslati v teku 14 dni na poštno in brzojavno ravateljstvo v Ljubljani.

★ Klub esperantistov v Ljubljani ima še v zalogi esperantsko-slovenske slovnice. Naroča se naravnost pri klubu, Ljubljana, Narodna kavarna. Dobe se tudi v vseh tukajšnjih knjižarnah. Cena 20 Din.

★ Pozor razpečevalci trboveljskih srečk! Ker je 7. november že blizu, vas loterijski odbor prosi, da še zadnji čas razpečate srečk, kolikor je v vaši moči. Srečke, za katere veste, da vam jih ne bo mogoče razpečati, odpošljite takoj na Loterijski odbor, Društveni dom, Trbovlje. Srečk nam je že zmanjkalo in ne moremo postreči onim, ki prosijo zanje. — Loterijski odbor.

★ Rezervni oficirji za žrtve poplave. — Uprava ljubljanskega pododpora združenja rezervnih častnikov in bojnikov je na svoji redni seji dne 4. oktobra 1926 votirala za žrtve poplave v ljubljanski oblasti in celjskem okolišču znesek Din 3000 ter je v ta namen izročila velikemu županu ljubljanske oblasti, mestnemu magistratu ljubljanskemu in oblastnemu odboru Rdečega križa v Ljubljani vrakemu po 1000 Din.

★ Za rezervne častnike. Ministrstvo vojke in mornarice je pod Dj. št. 31.518 od dne 15. septembra 1926 izdalo naredbu, po kateri se naj vrši napredovanje rezervnih častnikov na isti način kot pri aktivnih v zmislu čl. 137 zakona o ustroju vojske in mornarice. — Ako je dana proračunska možnost, se pozove rezervni častniki na vajo po členu 252 omenjenega zakona, da se more oceniti, ako imajo kvalifikacijo in sposobnost za napredovanje v prihodnji čin. Nadalje je isto ministrstvo pod E. R. št. 25.868 od 15. septembra 1926 pojasnilo, da rezervnim častnikom v zmislu člena 2 tar. post. 3 in 4 takšne tarife ni treba plačati takse za one prošnje, s katerimi se obračajo na svoje komande v zadevi priobitve vojnega razporeda in dostave legitimacij na podlagi naredbe Adj. št. 23.365 od 15. julija 1924, ker se smatra, da se te prošnje predlagajo na osnovi izdane naredbe.

★ Disciplinarno postopanje za lekarske zbornice. V »Službenih Novinah« z dne 5. t. m. je izšla »Uredba o organizaciji disciplinar-

nega sodišča lekarske zbornice v zvezi z disciplinarnim postopanjem.«

★ Mrtevga so našli te dni ob cesti v Loče kočarja Jakoba Burlaka. Napotil se je k zdravniku, a se mu je udrila med potjo kri, da je revež izkrcaval.

★ Brezplačno zdravljenje za dijake belgrajske univerze. Rektor belgrajškega vseučilišča, Pavle Popović, se je sporazumel z dekanom medicinske fakultete, da bodo dobivali dijaki in dijakinje, ki so vpisani na vseučilišču, brezplačno zdravniško pomoč in brezplačno zdravljenje samo na vseučiliških klinikah.

★ Krekovi Izbrani spisi. Opozarjamo, da se dobi I. zvezek Krekovih Izbranih spisov po znižani ceni 25 Din (vezan 35 Din) pri Novi založbi v Ljubljani, Kongresni trg 19 in po vseh večjih knjižarnah. Po pošti stane knjiga 3 Din več.

★ Pameten nasvet! Marsikateri strahoma pričakuje deževnih in blatnih jesenskih dni, vedoč, da bo treba globoko seči v žep za ga-loše, dežnik ali dežni plašč. Da se izogneš ogromnim izdatkom za prej navedene predmete ti svetujemo, da si kupiš srečko bogate loterije Kat. prosv. društva v Sv. Petru pod Sv. Gorami, ki stane samo 10 Din in s katero lahko zadeneš popolnoma nov, štirisedežen avtomobil, v katerem boš popolnoma varen pred dežjem in blatom. Ako ti ta dobitke ne ugaaja, poglej na druge dobitke, ki jih je tisoč, kot: mlad konj, krava mlekarica, kolo, radio-aparat, ure, obleke, čevlji, perilo, knjige itd. Ako naročiš 10 srečk dobiš tri srečke brezplačno. Če pa naročiš in razpečaš 100 srečk si zaslužiš 400 Din. Piši samo na Loterijski odbor v Sv. Petru pod Sv. gorami. Srečke se prodajajo tudi po vseh trafikah v Ljubljani, Mariboru itd.

★ Tečaj Brezalkoholne produkcije (vku-havanje sočivja in sadja, sušenje, pridelovanje brezalkoholnih sokov iz jagodičevja, sadja in grozdja na malo in veliko) se vrši za interese te iz novomeške okolice v nedeljo 10. t. m. na Grmu pri Novem mestu. Začetek ob 9 dopoldne. Prijave sprejema g. Fr. Malasek, okr. ekonom, Novo mesto. Opozarjamo na tečaj vse vinogradnike, sadjarje, gostilničarje ter sploh vse, ki se zanimajo za brezalkoholno gospodarstvo, ki postaja važen činitelj v našem gospodarskem življenju!

★ Popravljamo. V včerajšnji številki našega lista se je v dopisu iz Hrasnika poročalo med drugim, da je ob priliki nekega shoda »zastopnik Delavske zbornice videl potrebo klerikalizem napadati. Rekel je, dokler bodo klerikalci v delavski zbornici, ne bo za delavstvo bolje. Potrebno je tudi, da delavci opuste »Slovenca« in »Jutro«. — To poročilo, kakor smo se avtentično prepričali, v kolikor se tiče zastopnika Delavske zbornice, ne odgovarja dejstvu. V nedeljo se je vršila v Hrasniku državna konferenca podveze steklarjev, zvečer pa je bil sestanek članstva, ki ga je priredila hrasniška podružnica steklarjev. Delavske zbornice je zastopal na tej konferenci — ki je razpravljala stvarno o strokovnih vprašanjih in ni imela agitacijskega značaja — tajnik zbornice, g. Filip Uratnik. On je spregovoril tudi na sestanku par pozdravnih besed, kjer pa ni nikogar napadal. Citiranih besed, dokler je bil on na sestanku, ni nihče govoril. To lojalno ugotavljam tudi iz lastnega nagiba, ker je tajnik zbornice, dasi nam nasprotnega svetovnega naziranja, kot funkcionar zbornice znan po svoji korektnosti. Omenjene besede, citirane v našem dopisu, je moral izustiti kdo drugi in se je zgodila zmota v osebi.

★ Poštni potniški avtomobilni promet in zveza za vlake. Poštni potniški avtomobilni promet je danes v naši državi že močno razvit. Treba je le še raznih malih izpopolnitev z ozirom na osebni in tovarni promet. Poštna uprava si prizadeva odstraniti sleherni nedostatek, ki ovira brezhibno potniško službo. — Ker pa pride kljub temu včasih do kakšnih časovnih zamud bodisi vsled pokvare avtomobila, bodisi vsled vremenskih neprilik — pride avtomobil s potniki na železniško postajo v zadnjem trenutku. Potniki so kajpada vstopili v vlak brez vozniških listkov. Vsled tega so morali potniki trpeti škodo in plačati dvojno vozino. Da poštna uprava tej stvari odpo-more, se je obrnila na prometno ministrstvo, ki je 18. septembra t. l. poštenu ministru odgovorilo sledeče: Na vaš dopis, v katerem prosite, da bi potniki, ki se vozijo v poštinih avtomobilih, ne plačali kazenske pristojbine v vlak, kadar pride avtomobil tik pred odhodom vlaka, vam sporočamo, da je generalna direkcija državnih železnic v sporazumu s prometnim ministrom svojim oblastnim direktorjem naročila, da se smejo izdajati takim potnikom vozni listki v vlaku brez doplačila, a samo pod tem pogojem, da potniki obdrže avtomobilne vozne listke in jih pokažejo sprevodniku. S tem odlokom je prometno ministrstvo zelo ugodilo vsemu občinstvu, ki potuje s poštinih avtomobili.

★ Razpisane pošte. Razpisuje se mesto upravnika pri pošti Rogaška Slatina (III) in mesto starišine pri pošti Gorje pri Bledu (II/2). Rok za natečaj je 14 dni. Prošnje je treba vlagati na poštno in brzojavno ravateljstvo v Ljubljani.

★ Gospodje, ne pozabite, da pri trdku Fr. Lukič v Ljubljani Pred škofijo 19 kupite že od 800 Din krasen, modern raglan ali suknjo.

Kupite srečke za društveni dom v Trbovljah!

★ **Razsodba proti ponarejevalcem dinarjev v Bielefeldu.** Te dni se je pred prisodniškim sodiščem v Bielefeldu končala razprava proti ponarejevalcem dinarskih novčanic in kolkov: Petru Javoru, Petru Caru, trgovcu Wilhelmu Koplecku in in. tovarišem. Obsojeni so bili: Javor na 5 let ječe in izgubo časti za isto dobo, Car in Kopleck vsak na poldruge leto ječe in izgubo časti; štirje obtoženci so dobili zaradi sokrivde po 4 mesece do 3 leta ječe; štirje obtoženci so bili oproščeni.

★ **Lovski sestanek v Splitu.** Dne 4. t. m. se je vršila v Splitu letna seja delegatov jugoslovanske lovske Zveze. Na sejo so prišli: predsednik Zveze dr. Milan Stojadinović, bivši finančni minister, polkovnik Radivoj Bojović, bivši vojni minister, zastopnik ministrstva za šume in rude Vojko Koprivnik, načelnik istega ministrstva; dalje delegati zagrebške, ljubljanske, novosadske, sarajevske in splitske lovske zveze. Gostom na čast se je zjutraj vršil velik lov na Marjanu, ubili vsega skupaj 78 zajcev, 18 fazanov in 24 jerebic. Na slavnostnem obedu je v imenu slovenskih lovcov govoril dr. Lovrenčič (v slovenskem jeziku) in poklonil predsedniku splitskega lovskega društva dr. Ratiču društveni znak. — Popoldne se je vršila seja delegatov, na kateri so odobrili poročila zveznih funkcionarjev, pretresali dnevna lovska vprašanja in končno znova izvolili dosednji osrednji odbor.

★ **Dr. Anton Grossich.** Na Reki je umrl voditelj tamkajšnjih narodnih odpadnikov senator dr. Ant. Grossich, zdravnik kirurg. V mladosti se je priznaval Hrvatom; kasneje je prešel v italijanski tabor in postal najneizprosnejši sovražnik lastnega naroda. Ob prevratu si je iz vseh sil prizadeval za priključitev Reke Italiji. V priznanje je bil imenovan za senatorja. — Kot zdravnik je znan po svoji iznajdbi »jodtincture«.

★ **Nova telefonska zveza.** Te dni se je otvoril telefonski promet med centralama Donja Dubrava in Trst. Promet se vrši preko central Čakovec, Maribor in Ljubljana in ni omejen.

★ **Poštni avtomobilni promet in zveza na vlake.** Na prošnjo poštnega ministrstva je generalno ravnateljstvo državnih železnic dovolilo, da se smejo potnikom, ki si zaradi zamude poštinih avtomobilov ne morejo kupiti voznega listka pri blagajni na postaji, ako nočejo zamuditi vlaka, izdajati vozni listki v vlaku brez doplačila. Toda vsak tak potnik se mora izkazati z avtomobilnim voznim listkom.

★ **Častitke msgr. Franu Buliču.** Kakor smo že poročali, je prejel msgr. Fran Bulič o priliki svoje 80letnice od vseh strani domovine in Evrope nešteto častilk. Osebo mu je brzojavno častil kralj Aleksander in mu podelil red sv. Save I. razreda. Papežev nuncij msgr. Pelegrinetti je poslal slavljenču pismo, v katerem mu in pristržnih besedah častila. — Na dan 80letnice je msgr. Bulič ob najboljšem razpoloženju ves dan sprejemal goste in se z vsakim ljubeznivo pogovarjal; kljub svojim 80 letom je slavljenec še vedno duševno in telesno čil in zdrav in vsak dan že v ranem jutru na delu.

★ **Zaradi par grozdov dve človeški žrtvi.** Kakor smo že poročali, je vinčar v vinogradu tovarnarja Rabusa v Vrabčah pri Zagrebu, Mirko Hrlić, minolo nedeljo ustrelil nekega vojaka, ki je bil v vinogradu utrgal par grozdov. Kasneje se je izkazalo, da je Hrlić streljal še na drugega vojaka, ki so ga pozneje našli težko ranjenega nedaleč od mrtvega vojaka. Tudi ta vojak je naslednji dan v bolnišnici umrl, ne da bi se bil zavedel. Kolikor je dosedaj dognala preiskava, je Hrlić streljal na vojaka, ko sta sede v travi jedla natrgano grozdje. Hrlić trdi, da je ravnal v silobranu.

★ **Disciplinarno postopanje za učitelje.** Izvršilni odbor J. U. U. je uvedel korake, da se pri velikih županijah ustanove disciplinska sodišča za učitelje, ki jih predvideva tošvarna zakonska določba. Ta sodišča naj bodo prva inštanca za disciplinarno postopanje proti učiteljem, druga inštanca pa prosvetno ministrstvo, a ne kazensko-pravni odsek tega ministrstva, kakor je bilo doslej.

★ **Trasa Trebinje — Nikšić.** Trasa nove železniške proge Trebinje — Nikšić, ki ima zvezati notranjost Crne Gore z bosanskimi železnicami, je domalega gotova ter se začne z gradbenimi deli takoj prihodnje poletje.

★ **Kongres Narodnega ženskega Saveza na Bledu.** V dne 25., 26. in 27. t. m. se bo vršil na Bledu kongres N. Z. S. Na kongres pride tudi predsednica Mednarodne ženske zveze, Lady Aberden, kateri na čast se priredi slavnostna seja. Delegatinja hrvatske kršćanske ženske zveze, ga. Bedeković, bo govorila o pobijanju prostitucije, gđ. Alojzija Stebi o delu v društvih. Po kongresu napravijo kongresistkinje izlet v Bohinj.

★ **Pri pomanjkanju teka, slabem želodecu, počasnih prebavi, težavah pri prebavi, zaprtju, koprivastih izpahkih, srbečici oprostilo naravnano »Fran-Josef«** grenčica telo nabranih gnolobnih plinov. Že stari mojstri zdravilstva so priznali, da je »Fran-Josef« voda veskrozi zanesljivo odvajalno sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana

POZIV K SVEČANOSTNEMU SPREJEMU.

V ponedeljek, dne 11. oktobra 1928 ob 9.35 (dopoldne) prispe v Ljubljano preko Karlovca 80 češkoslovaških senatorjev in narodnih poslancev v spremstvu češkoslovaškega poslanika g. Jana Šebe in zastopnika češkoslovaškega vnanjega ministrstva g. legacijskega tajnika dr. Fr. Černega.

Zastopane bodo med gosti sledeče češkoslovaške parlamentarne stranke, oziroma poslaniški klubi: Klub republikanske strany, zemědělského a malorolnického lidu; Klub čsl. strany lidové; Klub čsl. sociálně-demokratické strany dělnické; Klub čsl. strany socialistické; Klub Hlinkovy slovenské lud. strany; Klub čsl. národní demokracie; Klub čsl. živnostensko-obchodnické strany středostavovské.

Sprejema se udeležijo tudi tukajšnja šolska mladina.

Da bo pa sprejem odličnega zastopstva bratskega in zavezníškega nam naroda čim najprísrčnejší, vabimo vse meščanstvo, da okraši svoje hiše z državnimi, narodnimi in po možnosti tudi s češkoslovaškimi zastavami.

Dalje vabimo tudi vsa tukajšnja društva in združitve, da bi se vdeležile sprejema na kolodvoru in spreveda v mesto.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 6. oktobra 1928.

Dr. Zarnik.

○ **Kralj Aleksander na poti v Belgrad.** Včeraj ob 9.40 je prispel v Ljubljano dvorni vlak s kraljem, kraljico in prestolonaslednikom. Vlak je stal na kolodvoru pet minut. Pri sprejemu so bili navzoči general Kalafatović, veliki župan Baltič in policijski ravnatelj dr. Gustin.

○ **Ob obletnici Krekove smrti** († 8. oktobra 1917) se bo darovala v petek 8. oktobra ob 7. uri zjutraj sv. maša zadušnica v cerkvi Sv. Jožefa.

○ **Umrli je včeraj g. Ivanka Sbulz** roj. Kastelic, soproga višjega uradnika drž. železnic. Pogreb bo jutri, v petek ob 3 popoldne. Blag ji spomin!

○ **Zveza uradnic in trg. nastavljenk, »Krekova prosveta«** priredi v ponedeljek, dne 11. oktobra ob pol 8 zvečer velezanimivo predavanje »Potovanje v Lurde«. Predavanje spremlja film, kar bo jako zanimivo. Predava tajnik g. Vinko Zor. Vse članice in tudi druge uljudno vabimo.

○ **Elizabetna konferenca pri sv. Petru** ima v četrtek, dne 7. t. m. ob 5. uri popoldne važno sejo.

○ **Klub esperantistov v Ljubljani** je otvoril esperantski tečaj za začetnike. Kdor se želi prijaviti, naj se zgasi v petek ob 19½ v šentjakovski šoli. Učnina 15 mesečno, za dijak 10 Din.

○ **Dramatična šola kulturno-prosvetnega odseka DZ.** Dne 11. oktobra ob pol 8. uri zvečer prične dramatična šola, ki jo je ustanovil kulturno-prosvetni odsek Delavske zbornice za člane in članice delavskih in nameščenskih organizacij. Vodil jo bo g. profesor Šest, nadrežiser narodnega gledališča. Šola se bo vršila v veliki dvorani mestnega doma. Vsi, ki so se prijavili za obisk te šole, naj pridejo ob zgoraj označeni uri v Mestni dom.

○ **Merkurjevi učni tečaji za srbohrvaščino, nemščino, italijanščino, nemško in slovensko stenografijo, knjigovodstvo itd.** se otvorijo sredi oktobra. Prijave sprejema društvena pisarna, Gradišče 17-I. najkasneje do 9. oktobra.

○ **Krožno učilišče Potočnik, Stari trg 19** preskrbi učencem z dobro dovršenim tečajem primerne službe.

○ **Sreča v nesreči.** Posestnici Mariji Šurik iz Iga, ki se je pripeljala v mesto po raznih opravkih, se je na Emonski cesti splašil konj. V divjem diru je drvel z vozom po Čojzovi cesti v Trubarjevo ulico, kjer je zadel ob rob pločnika, kar ga je toliko ustavilo, da so ga prijeli. Pri sunku je padla žena iz voza in je obležala za hip kot nezvestna. Toda vstala je žena in ugotovili so, da ni dobila k sreči nobene poškodbe, samo ustrašila se je.

○ **Policijske vesti.** Včeraj je bilo vloženih 16 ovadb in sicer po ena radi nevarne grožnje, nedostojnega vedenja, poškodbe tuje lastnine in radi izgreda, tri ovadbe so bile radi pasjega kontumaca in pa 6 radi prestopka čestno policijskega reda. Ovadenih je bilo tudi več ponočnjakov, ki so razgrajali po noči po mestu in uganjali različne neumnosti.

Maribor

□ **V 1. letnik bogoslovnice** v Mariboru so stopili sledeči gg. abiturijenti: Korbar Ksaver, Krol Tone, Modrinjak Franc, Pušnjak Rupert, Schöndorfer Jože, Trstenjak Anton, Trstenjak Matija, Simon Franc, Poteko Panakracij, Vojkovič Jože in Lampret Jože.

□ **Izpremembe v vodstvu mariborske borze dela.** Dosedanji vodja mariborske borze dela g. Valentin Komavli, zapušča Maribor ter se preseli v Celje, kjer prevzame vodstvo tamošnje borze dela, ki se sedaj ustanavlja.

□ **Umetnostna razstava.** Dne 24. oktobra se otvori v Kazinski dvorani razstava del mariborskih umetnikov. Razstavili bodo Cotič, Mežan in Ivan Kos slike ter Niko Pirnat slike in kiparska dela.

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek
okusen i cenen.

Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonialnih trgovinah.

□ **Društvo privatnih nameščencev** v Mariboru priredi v četrtek, dne 7. oktobra ob 20. uri v dvoriščnem salonu hotela »Pri zamorcu« predavanje o zakonu o trgovskih pomočnikih. Predavanje je velike važnosti za vse pomočnike in privatne nameščence, zato naj se ga po možnosti udeležijo.

□ **Mariborski okrajni zastop** bo razdelil na okoliške občine več bikov. Prvega je prejela pod znanimi pogoji in brezplačno v sredo predpoldne občina Pobrežje.

□ **Ekshumacija.** V sredo zjutraj je bila na pokopnem pokopališču ekshumirana in prenešena v lastno novo grobnico gaspa Kavčič, umrla soproga veletrgovca Kavčiča na Glavnem trgu.

□ **Druška poskušna vožnja z novim mestnim avtoomnibusom.** Druška poskusna vožnja z novim mestnim avtoomnibusom na razdaljo Maribor — Celje se je vršila brezhibno v torek. Vožnje se je udeležil g. inženier Haufen iz Ljubljane in še par drugih strokovnjakov. Iz Maribora proti Celju so vozili z brzino 40 km na uro in so motor, ki je tokrat deloval brezhibno, večkrat pregledali. Iz Celja v Maribor so rabili dve uri. Napotje so delale omnibusu, ki je precej visok, veje občestnega sadnega drekva. Te veje bodo morali okrajni zastopi prikrašati, kar bodo storili radevolje.

□ **Prijave avtomobilov.** Ker se je opazilo v zadnjem času, da lastniki, ki si na novo nabavijo avtomobile (osebne in tovrne) ter vozove za prevažanje oseb, le-teh ne prijavijo mestni občini, opozarja mestni magistrat ponovno na naredbo pokr. namestnika za Slovenijo št. 165 z dne 3. jun. 1922 Ur. l. št. 59 o pobiranju občinske davčine na vozila. Zlasti se opozarja na to tudi zastopniki in prodajalci avtomobilov, da ne dajejo strankam napačnih informacij, ker se na izgovore strank v tem smislu ne bomo ozirali. — Mestni magistrat.

□ **Napredek pri mariborski požarni brambi.** Mariborska požarna bramba si bo nabavila nov traktor na petrolejski pogon za prevažanje dolgih lestev. Ta prevoz se je vršil sedaj potom konj, a je bil precej zamuden.

□ **Krog mestnih avtoomnibusov.** Druška poskušna vožnja z novim mestnim avtoomnibusom na progi Maribor—Celje se je vršila v torek. Ob tej priliki moramo poudariti, da je vloženih za šofiranje treh mestnih avtoomnibusov 26 prošenj in pridejo za oddajo v poštev le 4 mesta in sicer: 3 šoferjevi in enega nadzornika avtogaraže, ki bo nadziral vožnjo, a bo tudi sam šofiral, ako bi kateri od treh šoferjev obolel. Za ta mesta pridejo v poštev izučeni ključavničarji ali mehaniki, ki so se že obnesli kot šoferji. Plača takega šoferja bo znašala 2000 Din mesečno in prostovoljno napitnino. Boj za omenjena šoferska mesta bo precej hud.

□ **Še ena prednost moderne naročbe.** Mariborski magistrat ima za zimo preskrbeti s premogom veliko šol, mestni vodovod in skozi celo leto tudi mestno plinarstvo. Po več parov mestnih konj je dnevno prevažalo premog in je stal ta počasni prevoz precej. Sedaj prevažata ta premog novi avtoškoplinik in sicer opravita to delo le dva moža. Pol vagona premoga gre naenkrat na avto in ta se postavi pred vrata šolske kleti in mehanično se izprazni premog z avta v klet. Preskrba vseh mestnih šol in podjetij bo trajala s pomočjo tega avtomobila le par dni.

□ **Anabaptisti.** Pod tem naslovom smo 1. oktobra t. l. priobčili notico, glede katere nam g. Franc Južina z Maribora pošilja sledeče pojasnilo: Dne 26. septembra 1926. leta je imela baptistovska cerkev v Jugoslaviji, ki je državno dovoljena, ne pa, kakor je poročal »Slovenec«, prepovedana, javen krst ob Dravi po obredih svoje vere. Imeli so pa krst zato, ker niso navajeni, da bi delovali skrivoma. K slavnosti je prišel tudi predsednik cerkve Vacek Vinko iz Daruvara, ki je opravil sv. Krst ob Dravi. Ni res, da baptistovska cerkev vabi otroke skrivaj v svoje hiše. Tudi ne vsebuje nauk baptistovske verske občine, kakor se nam zatrjuje, ničesar, kar bi bilo škodljivo socialnemu redu današnje družbe ali kar bi posameznika in vso družbo moglo zavesti v moralno in gmotno propast.

Ptuj

□ **Sadna razstava.** Na sadni razstavi v Ptuj po razstavili sadje sledeči posestniki: Leopold Slavič, Miha Brenčič, Stajerska hranilnica Podlehnik, Peter Horvat, Fr. Prelog, Ferdinand Ernst, Janez Horvat, Andrej Feig, Blaž Vidovič, Jakob Breg, Pavel Dostal, graščina Herberstein, Simon Toplak, Fr. Ku-

KOSTUME

za jesen

in zimo, damske plašče po meri izvršuje in dobavlja zanje najlepše blago

DRAGO SCHWAB
Ljubljana

rež., Vincenc Glatz, Milan Blas, Jakob Simon, Pavel Ornič, Al. Pogruj, Fr. Brenčič, Lovro Kozoderc, M. Hintze, Ant. Kupčič, Jurij Topolovič, Anton Thalec, Ivan Vošnjak, Fr. Habjanič, Fr. Mihelič, Jože Lovrec, Gr. Pongrac, Oto Svaršnik, Fr. Hamersak, Luttenberger, Al. Stalcer, Janez Lenart, Janez Zorko, Josip Golob, Josip Kanjč, Fr. Ornik, Janez Lacko, Anton Petrovič, Pavel Vilčnik, Al. Zorec, Ljudevit Sagadin, Florian Hlede, Oskar Marič, Fr. Mikl, Molitor-Hintze, konzerve, Jos. Prosnik, stroje, Fr. Dolinšek, drevce, Anton Brenčič, sadjarsko orodje, Pletarna v Strnišču, pletenine in Ig. Vanda, cvetlice. Strokovna komisija, sestojeca iz ravnatelja srednje kmetijske šole v Mariboru, Zmavca, profesorja Priola, okrajnega gospodarskega referenta Zupanca, komisarja Mihe Brenčiča in tajnika Sagadina je ocenila dne 3. oktobra razstavljeno sadje. Na razstavi prevladujejo kanadke in bobovec, veliko je tudi boskopskega kosmaka in bellefleura. Izvedeno je sortiranje po kakovosti. Komisija je 10 sadjarjem priznala odlično, 22 prav dobro, 14 pa dobro oceno razstavljenega sadja. Skupno je razstavljeno 5802 kg sadja, razstavljavci so prijavili, da imajo še 174.150 kg sadja za prodajo na razpolago.

□ **Obisk sadne razstave** je jako povoljen. Do 4. popoldne dne 4. oktobra jo je obiskalo 1355 ljudi. Pri tem pa ni všeto število učencev in učenk različnih šol iz okolice in drugod. Dne 4. oktobra so jo posetile sledeče šole: Sv. Marko, Vurberg, dekliška meščanska šola Ptuj, Hum, Velika Nedelja, Breg pri Ptuj, Sv. Marjeta na Dravskem polju, Dornova, Vinarska šola Maribor, dne 3. oktobra pa Kmetijska šola v Sent Ilju pri Velenju.

□ **Protestni shod stanovanjskih najemnikov** se je vršil dne 3. oktobra v dvorani pri Belem križu. Zborovanje je otvoril g. Josip Mar ter pojasnil položaj najemnikov. Nato je govoril g. Petean iz Maribora, ki je izvajal, da hišni posestniki vsak mesec zborujejo in delajo na vse načine, da se razveljavi stanovanjski zakon. Nato slika obupen položaj delavstva in uradništva. Če bi ti imeli plače po zlati valuti, bi ugodili hišnim gospodarjem. Češkoslovaška vlada je dala velikanske vsote na razpolago za zidanje hiš, Dunaj je napravil 30.000 stanovanj. Pri nas pa se država za to socialno panogo sploh nič ne briga. Zaščita naj traja tako dolgo, dokler ni dovolj stanovanj na razpolago odnosno, da se nameščencem zvišajo plače na predvojno višino. Govorcu je sledilo burno pritrdjevanje. Nato se prečitajo resolucije, ki so se soglasno sprejele. Odposlali jih bodo v Belgrad in ptujski mestni občini.

Daleč smo prišli.

G. okrajni glavar Pinkava v Laškem se je obrnil s posebno okrožnico dne 12. avgusta t. l., št. 862/1 na podrejene krajne šolske svete v Laškem okraju, da bi ti prispevali k nakupu pisalnega stroja za pisarno prosvetnega oddelka na glavarstvu v Laškem. Okrožnica se glasi: »Vsem krajnim šolskim svetom! Pisarna tukajšnjega prosvetnega oddelka je še vedno brez razmnoževalnega aparata in pisalnega stroja, ker nikakor ni bilo mogoče izposlovati kredita za nakup teh dveh prepotrebni pisarniških potrebščin. Zadanje čase si je pomagala z razmnoževalnim aparatom, ki ga je dal dobrohotno na razpolago tukajšnji okrajni zastop. Edini pisalni stroj pa se je, ker je celodnevno obremenjen z drugim nujnim delom splošnih referatov, mogel uporabljati le v izvanrednih, to je večernih urah. Nabava pisalnega stroja je za prosvetni oddelk neodložljiva. V izogib zopetne uvedbe razpošiljanja okrožnic, odlokov in drugih naslovov, še več pa šol, upraviteljem v originalu v svrhu prepisa in zastoja poslovanja — vabim naslov, da po možnosti prispeva k nakupu za prosvetni oddelk toli potrebnega pisalnega stroja.« — Tako se glasi okrožnica g. okrajnega glavarja v času, ko centralna vlada razpolaga s 13 milijardnim proračunom, ko mora na vsak kos papirja, ki ga rabiš, že prilepiti kolek. Torej v času obče gospodarske bede in davčnih neznosnih bremen mora državni urad pred avtonomno korporacijo s prošnjo, naj ta pomaga pri nakupu sredstev za vzdrževanje pisarne državnega urada. Ne dolžimo, se razume, g. glavarja, ker ne more izposlovati pri višjih oblastih potrebne kredita, on je revež; kriv je zgorajnjih pojavov režim, krive so gotove politične stranke, ki so pomagale skozi leta spravljati vse dol po Savinji in Savi, a iz Belgrada ni mogoče dobiti niti par sto dinarjev za uradni pisalni stroj, kakor nam to jasno kaže doslovno citirana okrožnica! (V kakšnih zadevah so načelniki naših državnih uradov za najnujnejši denar, o tem vemo mi še vse drugačne storije. — Op. ured.)

Pridobivaite novih naročnikov!

Brežice ob Savi

Osebnost. Namesto odidega P. Vladimira Bobka je nameščen v tukajšnjem frančiškanskem samostanu P. Maks Brelji, ki je došel iz Brezje. Prvotno semkaj nameščen P. Albert Pirc pa gre k Sv. Trojici v Slovenskih goricah.

Poročena sta bila v nedeljo dne 3. oktobra v tukajšnji mestni župni cerkvi g. Franc Ivan Novak, tovarniški strojnik v Clevelandu, in Ana Cerjak iz Brezine št. 24. Kot priči sta bila prisotna g. Josip Lepšina, posestnik, Cundrovec 18, in g. Franc Zorko, posestnik, Dolenja vas 58. Zenin, ki je ameriški rojak in državljani, je prišel pogledat domovino svojih staršev in se je tukaj poročil, po poroki pa se vrača s svojo mlado soprogo nazaj v Ameriko. Mlademu paru želimo na potovanje in v njihovi domovini obilo sreče!

Umrla je v ponedeljek dne 4. t. m. v tukajšnji bolnišnici ga. Ana Latin, roj. Vidic, posestnikova žena iz Globokoga. Truplo rajno, ki je sestra blednice tukajšnje Dekliške Marijine družbe, gdč. Urške Vidic, se prepelje na dom, odkoder se vrši žanec v četrti pogreb na pokopališče v Pišecah. Vsem sorodnikom naše sožalje!

700 letnica smrti sv. Frančiška se je tudi v tukajšnji samostanski cerkvi praznovala na najslavnejši način. Cerkev je bila zlasti v nedeljo svečar in pri polnočnici natlačeno polna gorečih častilcev sv. Frančiška.

Lahek potresni sunek s spremljajočim podzemeljskim bobnenjem smo čutili v nedeljo ponoči okrog 10.45.

Konec sezone. Vsed deževja v zadnjem tednu se je v bližnjih čatehkih toplicah končala s 30. septembrom kopalskega sezone. Število gostov, ki so iskali v zdravilni vodi leka raznim boleznim, je bilo zlasti v avgustu in septembru nad pričakovane veliko. Skupno število gostov, ki so po več dni ostali v kopališču, je bilo okroglo 1600. Za prihodnjo sezono namerava kopalska uprava predvsem popraviti in planirati nove ceste, moderno urediti šetališča, parke in daso ter postaviti lično kapelico in preskrbeti duhovnika, da bo tako gostom kakor kopalskim uslužbencom ista prilika, da ob nedeljah in praznikih zadostijo svoji krščanski dolžnosti. Idejo prisrčno pozdravljamo in smo prepričani, da jo bodo tudi vsi dobri gostje, ki so že večkrat izražali to željo.

Z zabijanjem pilotov v savski strugi je prišlo te dni gradbeno vodstvo za uravnavo Save v svrhu naprave takozvanih Wolfovih zaves v tej strugi. Delo se je pričelo zapadno vasi Mihalovec.

Slovenska krajina

Vokalni koncert v Murski Soboti. Preteklo soboto zvečer je priredila podružnica Jugoslov. Matice v M. Soboti v hotelu Dobray koncert. Nastopili je znani Devov kvartet iz Maribora. Obisk je bil prav lep; le to moramo konstatirati, da pri koncertu nismo opazili več »priškov«, med njimi še politične uprave. Pevci-amaterji so izvedli svoj program umetniški; publika je bila navdušena očarana in si želi še več takšnih koncertov. Gospodov pevcev, zlasti vodji g. Oskarju Devu, smo zelo hvaležni za veliki trud, da so prišli s svojo lepo pesmijo med nas.

Dolnja Lendava. Kakor poroča zadnja številka »Naših Novic«, se je g. Strauss Florian, kanonik in dolinlendavski dekan, odpovedal svoji dekanjski časti.

Dopisi

Ruše. Novoustanovljeno Prosvetno društvo v Rušah se krasno razvija, tako da je od dne ustanovitve do danes naraslo število na 62 članov. — Upamo, da se številka do prihodnjega leta pomakne na 100 članov. Novo društvo deluje živahno, pevski, kakor tudi dramski odsek. Slednji uprizori dne 10. oktobra ob 4. uri popoldne na dan šestnice koroškega pleševita krasno igro »Matic«. Igralci nastopijo na novem odru prvič. Sodeluje tudi pevski in tamburaški zbor. Občinstvo iz sedanjih vasi najpriljubljeneje vabljen.

Sv. Barbara v Halozah. Zadnji nedeljo se je pri Sv. Barbari v Halozah blagoslovila nova cerkva sv. Katarine ob Beli ter 18 m dolgi društveni dom. Cerkva se je zgradila na prostoru stare župnijske cerkve sv. Katarine, ki se je razen zvonicov podrla do tal in iz starega materiala se je zgradila nova cerkva. Stara cerkev se je začela podirati 4. maja t. l. in vse delo se je dovršilo do zadnje nedelje 3. oktobra. Stara cerkev je bila znamenita, ker je segala v 13. stoletje. Gotični okni sta vidni na levi in desni strani sedanjega vhoda v družbeno dvorano. Odkrila se je tudi stara slikarja iz 14. stoletja, ki se pa ni mogla ohraniti radi razmaganja zidovja. Zakramentna hišica iz l. 1458 se je ohranila in vzdala v sedanjo cerkveno na evangelijski strani. Obrtniki, ki so novo cerkvo pozidali po župniških načrtih, so bili sami domačini. Treba je tudi omeniti, da je polatar Zoratti iz Maribora lepo restaviral na platno slikane podobe iz l. 1743, ki so izpod čopiča slikarja Janeza Andreja Straussa iz Slovenjgradca. Novo cerkvo je umetniško na fresko poslikal g. slikar Farnjo Horvat iz Maribora. Nova sv. Katarina spada med najlepše cerkve v Sloveniji in zasluži, da si jo ogledajo prijatelji cerkvene umetnosti. V tej stavbi je združeno staro in novo v lepo harmonično celoto.

Smiklavj pri Slovenjgradu. Pri tukajšnjih cerkvenih poslopih so se v letih 1925 in 1926 izvršila razna popravila. Škarpa pri cerkvi se je porušila in bilo je je potrebno obnoviti. Mežnarija je letos na treh kraljevih nad pogorela in streho cerkvenega stola je tudi bilo potrebno popraviti. Vsa ta popravila so se izvršila na občno in popolno zadovoljnost. Stroški vseh popravil znašajo 18.889 dinarjev. Od te vsote odpade ena tretjina na paterno g. Ivana Schuller v Slovenjgradu kot lastnika tukajšnje graščine Vodriž, ostala vsota pa na šminklavške graščine. Marljivo cerkveno-skladni odbor in posebno še njegov načelnik zaslužita javno pohvalo.

Orel

Dijaško orlovsko okrožje poroča vsem odsekom, da se vrši dne 10. oktobra t. l. ob 13. uri v mariborskem bogoslovju VIII. redni občni zbor. Odseki ljubljanske dijaške srenje naj pošljejo po enega, odseki mariborske dijaške srenje pa po dva zastopnika. Bog živí! — Predsednik.

Občni zbor krškega orlovskega okrožja se vrši v nedeljo, dne 10. oktobra 1926, ob 9. popoldne v knjižnici Ljudske doma v Kranju. Vsak odsek mora poslati na občni zbor 2 zastopnika (preds. in načelnik). Pristop na imajo tudi vsi drugi člani odsekov, ki pripadajo okrožju, zlasti je koristno in važno to za srenjske odbornike.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20 zvečer.

7. oktobra, četrtek: HLAPCI. Red C.

8. oktobra, petek: Zaprti.

9. oktobra, sobota: DRUGI BREG. drama. Premiera.

Izven.

Vera in politika.

Govor poslanca dr. Hohnjeca na taboru moži in mladeničev v Velesovem pri Kranju dne 3. oktobra.

Ali sta vera in politika v zvezi med seboj? Na to vprašanje dajejo odgovor protivniki vere in cerkve.

Ruski boljševiki so Boga zdekretirali s sveta ter proglasili brezboštvo za poglavito vladno in upravno načelo. Brezbožni materializem je v Rusiji oficijelni svetovni nazor, ki daje glavne smernice za državno politiko, za gospodarstvo, kulturo in prosveto.

Mehikanski framasoni in socialisti, ki sedaj imajo mehikansko državo v svojih rokah, so stvorili odnosno obnovili zakone, s kojimi se cerkev popolnoma podjarmjuje državi. Petindevetdesetim procentom vernega ljudstva usiljujejo obvezno brezversko državno šolo. Katoliški cerkvi so odvzeli in zaprli ne samo vse zasebne verske šole, marveč tudi hiše božje. Cerkev in vera je za njihovo politiko predmet, in to predmet pritiska, preganjanja in zatiranja.

Framazonstvo je tajna organizacija, ki pred nepoučeno javnostjo povdarja svoj nepolitični, zgolj človekoljubni, filozofski in napredni značaj ter kot svoj cilj razglaja duševno in socialno poboljšanje človeštva. V resnici pa je to eminentno politična ustanova, ki hrepeni po nadvladi nad ljudmi, nad državami in vsem svetom. Njena politična ost je predvsem obrnjena proti katoliški cerkvi. Njene glavne težnje so koncentrirane okoli tega, da cerkev izrine iz javnega življenja ter ji po poedinih državah prepreči pot do zakonodaje. Po spričevanju zgodovine je framasonstvo pri vseh protiverskih in proticerkvenih podvzetih in ukrepih bilo gonilni in vodilni činitelj.

Francosko framasonstvo je na svojem občnem zboru l. 1902. pozdravilo Combesovo ministrstvo, v katerem sta izmed 12 ministrov bila samo 2 neframasona, s temi le besedami: »Velika loža Francije čestita ministrskemu predsedniku Combesu in njegovi vladi k odločni republikanski politiki ter ga poziva, naj z največjo energijo vztraja v svoji borbi proti klerikalizmu v vseh oblikah.« In Combes je vztrajal, dokler ni s pomočjo framasonske lože zatrl vseh zasebnih verskih šol, upeljal državni monopol brezverske laične šole, raztrgal konkordat ter izvedel popolno ločitev države od cerkve in s tem združeno podjarmljenje cerkve. Kakor je loža v svojem glavnem poročilu istega leta (1902) izjavila, je njen končni cilj s prosvetljenjem in razkristjanjenjem ženskega spola in delovnega ljudstva doseči propad rimskega papeštva.

Razumljivo je samo po sebi, da framasonstvo postopa previdno ter po lokalnih potrebah tudi zakriva svoje končne cilje. Podobno je rastlini ovijavki, ki se oprime močnega drevesa. Izpočetka je neznatna, da se ob krepkem drevesu komaj opazi, vendar pa iz njega črpa in sesa življenjski sok. Čez nekaj časa se je ovila okoli vsega drevesa, prepleta njegove veje, štrli čez njegov vrh ter ne pripušta k njemu ne svetlobe ne zraka. Tako začne drevo pešati in bolehati in njegovo deblo trohneti, dokler ga močan veter ne podere. Zdaj se na trohnboli svojega dobrotnika rastlina-zajedavka šele razraste v vsej bohotnosti.

Framasonstvo se udomačuje tudi v naši državi. Dokaz zato je občni zbor vesoljnega framasonstva v Belgradu v septembru tega leta. Odelo se je kajpada s plaščem človečnosti in miroljubja, da s to kuliso zakrije svoje prave težnje.

Kakšne pa so te težnje, dokazujejo stranke in časopisi, ki so prošinjeli njegovega duha. Ta duh narekuje in razpihuje borbo za laično šolo, t. j. za šolo brez duhovnika in vere, borbo za civilni zakon, t. j. necerkveno zakonsko zvezo med kristjani, borbo za ločitev države od cerkve, t. j. za podjarmljenje cerkve državi.

Ta duh je v naši državi že pred leti začel borbo, ki traja z ojačeno silo naprej. Trudi se pri nas ustvariti skupno fronto z onim duhom bizantinizma, ki je lasten grški cerkvi ter nikakor ne pozna cerkvene svobode, marveč smatra cerkev kot državno ustanovo, v vsem odvisno od državne vlasti.

Takšen je odgovor, ki ga dajejo nasprotniki na vprašanje, ali ima vera s politiko kaj opraviti. Z besedami to zvezo ponajveč zanikujejo, s svojimi deli pa jo potrjujejo. Oni izrabljajo politično moč, ki je v njihovih rokah ter uporabljajo vsa politična sredstva, ki so jim na razpolago, da škodujejo cerkvi, izpodbijajo njene pravice ter zmanjšujejo in pokončujejo njen vpliv na javno življenje.

Tako nas postopanje nasprotnikov vere in cerkve uči, kako ozka vez je med vero in politiko. Že iz te ugotovitve sledi, kako neistinita in smešna je trditev, da vera in politika nimata ničesar druga z drugo opraviti.

Protiverske stranke izrabljajo politiko proti veri in v škodo cerkve. Nam pa kot vernim in doslednim kristjanom pripada dolžnost, da uredimo razmerje med vero in politiko v tem smislu, da ustvarimo sklad med političnimi načeli in dejanji in med moralnimi predpisi naše cerkve. Nikdar ne smemo pritrditi zmotnemu mnenju, da je dvojna morala: ena za zasebno življenje, druga za javno življenje. Za vsa dejanja človekova velja ista morala, isti moralni predpisi, ki jih človek spoznava bodisi z naravno lučjo razuma, bodisi

v nadnaravni svetlobi razodetja in ti urejujejo odnose človeka do Boga, do sebe in do bližnjega, torej tudi do države, ki se potemtakem tudi od politike ne da ločiti. V tem oziru je vredno zabeležiti besede Napoleona I., ki je 5. junija 1880 rekel v Milanu: »Nobena družba ne more obstati brez morale, morale pa ni brez religije. In zato daje samo religija državi trdno in trajno oporo.«

Ako povdarjamo harmonijo (skladno vez) med vero in politiko, nočemo s tem trditi, da je treba vsa politična vprašanja presmatrati v luči vere. Je mnogo političnih zadev, ki se po cerkvenih načelih ne da urediti, ker ne spadajo na versko polje.

Kmet svojega polja ne obdeluje samo po katekizmu. Ako bi bil to storil, bi bil smešen. Katekizem ne uči, kako je treba zemljo orati, gnojiti, sejati itd. To uči razum in izkustvo. Iz tega pa ne sledi, da je katekizem nepotreben. On uči kmeta, da ob nedeljah in praznikih ne sme zemlje obdelovati, da ne sme stopiti na tujo zemljo ter si jo lastiti, da se med delom ne sme dati zapeljati k jezi in prekljanju, da se pri svojem delu mora dati voditi od ljubezni do Boga, sebe in bližnjega, da mora pri prodaji svojih pridelkov postopati pravično in pošteno. Kakor bi torej bilo neupametno, ako bi se samo dal voditi od katekizma, tako bi bilo krivo in slabo, ako bi pri svojem delu popolnoma zanemarjal verske resnice.

Slično je z državo in politiko. Kristus ni zato prišel na svet, da nas uči nauk o državi, politiki, narodnem gospodarstvu itd. Zato ima človek luč svojega razuma. Brez božjega razodetja moremo spoznati, odkod in kaj je država, kakšen je njen namen, kaj ta namen pospešuje ali mu škodi. Iz tega pa ne sledi, da se državniku in politiku ni treba nič ozirati na vero in njen nauk. Vera uči, da država ni sama sebi namen, marveč da je sredstvo, ki ima služiti človeku pri dosegu njegovega končnega nadnaravnega namena. Vera potrjuje to, kar že uči razum, da je namreč državna avtoriteta in oblast dana njenim imejiteljem ne za lastno korist, ampak v blagor državljana, nov ter da so pred svojo vestjo in Bogom odgovorni za to, kako jo uporabljajo. Ker je morala prava in trdna podlaga države, morale pa ni brez religije, mora država ono ustanovo, kateri po božji volji pripadajo verske in moralne zadeve, to je cerkev, priznati, v njenih pravicah braniti, to je podpirati in oskrbeti možnosti, da se uveljavijo in izvršijo tisti cerkveni nauki in predpisi, ki zadenejo državno področje, zlasti kar se tiče šole in ljudske vzgoje, zakonske zveze med kristjani in pravic krščanske familije.

Kar velja za poedine politike, velja tudi in še bolj za politične stranke. Stranke so instrument, so sredstvo za uresničenje političnih idej in dosego političnih ciljev. Poedinec tega ne more doseči, zato se mora z enakomiselnimi združiti v akcijsko in bojno organizacijo.

Za kristjane, ki se zavedajo svoje vere, njenih dolžnosti in pravic, je prostor samo v strankah s krščanskim programom. Ako se pridružijo drugim strankam, ne ravnajo dosledno v smislu krščanstva. Take stranke niso cerkvene tvorbe, za koje bi cerkvena oblast bila odgovorna. Cerkvena oblast, osobito rimski papež je večkrat odklonil in zavrnil istovetenje politične stranke s katoliško cerkvjo.

Politične stranke so avtonomne politične tvorbe, ki so v zgolj političnih vprašanjih (kakor n. pr. v vprašanjih vladavinske oblike in notranje državne ureditve, v vprašanjih zunanje politike, v davčnem vprašanju, v vprašanju vojaštva, policije itd.) popolnoma neodvisna. V tem oziru je dobro spomeniti dogodek iz zgodovine nemškega centroma, torej ene izmed najboljših krščanskih strank na svetu. Ko je l. 1887. po naklepu nemškega kanclerja Bismarka kardinal Jakobini centru izjavil željo papeža Leona XIII., naj bi centrum v parlamentu pritrdil septenatu (sedemletni veljavi vojaške postave), je pl. Frankenstein spozumno z voditeljem Windthorstom odgovoril: »Ni mi treba povdariti, da se je centrum vedno smatral za srečnega, ako je izvršil navodila sv. Stolice, če je šlo za cerkvene zadeve. Toda že l. 1880. sem si dovolil opozoriti na to, da je centrum nemogoče izvršiti direktive, ki so dane za necerkvene zakone.« Papež Leon XIII. ni dal ne direktive ne predpisa, marveč je samo izrazil željo. Centrum pa je izpolnitev te želje spoštljivo, a odločno odklonil. Naša stranka je stranka krščanske svobode. In ravno ta svoboda nam narekuje ter nas navdušuje, da podpiramo cerkvene predstojnike, rimskega papeža in naše škofo v borbi za katoliške ideale in za pravice cerkve in krščanskega ljudstva. Ta borba je plemenita in narekovana od globoke zavesti stanovske dolžnosti. Nasprotniki pa tako delovanje in potegovanje papeža in škofov razkričujejo kot politično ter ga skušajo pred državo diskreditirati z žigom klerikalizma. Ko je ljubljanski škof dr. Jeglič slišal to, kar je njegova dolžnost kot pastirja duš, da je namreč obsodil pisavo »Domovine« kot nekrščansko in proticerkveno ter vernikom odsvetoval čitanje tega lista, so ga nasproti

niki ožigosali kot klerikalnega agitatorja ter se zatekli po pomoč k ministru ver. Sugerirali so mu, da je ljubljanski škof kršil čl. 12. naše ustave, in pravoslavni minister, ki ne pozna visokega poklica katoliške cerkve niti naloge in odgovornosti katoliškega škofa, jim je nasedel ter obsodil škofovo postopanje kot »stranpot strankarske politike«. Mi pa kličemo ljubljanskemu škofu: »Gospod škof, Vi ste na pravi poti obrambe naših verskih svetinj in pravic in naše ljudstvo Vam sledi s hvaležnostjo in zaupanjem!«

Za obrambo verskih svetinj našega ljudstva se je naša stranka vedno potegovala ter se bo tudi v bodoče. Ona je bila ter tudi bo v prihodnje prvoboriteljica za krščansko šolo, za pravice staršev in katoliške cerkve na vzgojo otrok in mladine. Ona je vedno stala na braniku za fundament krščanske familije, za zakramentalno zakonsko zvezo. Ako branimo verske svetinje našega ljudstva, hočemo s tem ohraniti to, kar je bistveni del slovenske individualnosti.

Preostaje mi še opomin, da izvršujemo svoj program. Mi smo tako srečni, da imamo krščanski svetovni nazor, pa krščanski program za politično in nepolitično delovanje. Izvršujemo ta program povsod, kjer je prilika za to. Ni to moj opomin, ki ga danes naslovljamo na vas, marveč navesti hočem besede, ki jih je govoril angleški kardinal Bourne na katoliškem shodu angleških katoličanov, kateri je bil od 24. do 28. septembra. Opomnil je angleške katoličane k intenzivnejšemu delu v javnih korporacijah, v javnem življenju. To priliko porabim, da izrazim svoje mišljenje o tem, da bi se morali med Slovenci katoliški shodi večkrat vršiti. Katoliški Nemci imajo svoj katoliški shod vsako leto, katoliški Angleži vsako tretje leto. Kaj pa mi Slovenci? Premalo smo jih imeli, prevlekli so intervali od shoda do shoda. Hrvatje pa lastnega katoliškega shoda sploh niso imeli. Katoliški shodi so pozvani k temu, da postavijo kazipote ne toliko življensko pot poedince — to je interna cerkvena naloga — marveč kazipote za aktivno krščanstvo v javnosti, za vse panoge javnega življenja in javnega delovanja. Torej več katoliških shodov! Sklepno še enkrat povdarim opomin angleškega kardinala: intenzivnejše delo v javnih korporacijah, v javnem življenju. V delu je spas za poedince, za krščanske familije, za razne sloje in stanove, za ves naš slovenski narod!

Zanimivosti

LONDONSKA SVETA CESTA.

Camomile Street nazivljejo Londončanje sveto cesto. Tu je namreč središče vzhodno-azijske trgovine z umetninami in zbiralec snatraja ta kraj za svojo Meko. Milijonarji kakor tudi priprosti ljubitelji umetnin iščejo tu eksotičnih dragocenosti. Bogastvo Camomile Streeta še nikdar ni bilo ocenjeno, tako pravi neko poročilo o tem fantastičnem kotu vlemesta. Tu so bronasti kipi Bude, očrneli od stoletnega prahu, tam zopet režeči se maliki in strašne podobe raznih božanstev iz tibetanskih samostanov. Svete svetiljke, ki so stoletja svetile na čast Budi, bingljajo tu na stropu malih prodajalnic, v katerih je nako-pičnega sličnega blaga. Trgovci Camomile Streeta imajo svoje nakupovalce v najbolj oddaljenih krajih Azije, kjer z budističnimi menihi in tibetanskimi lama barantajo za tem-peljske zaklade, katere potem pošljejo na londonski trg. Indija, Kitajska, Perzija in Japonska so glavne dežele, iz katerih se sekajo ti zakladi. Dragoceni šali in drugo blago iz kašmirja leži tu v temnih prostorih, predno pride v prave roke in nato v modne trgovine.

Ena najbolj romantičnih figur te pravljice ne dežele umetnin je S. Bhungara, najstarejši in najuglednejši trgovec na tej cesti, kateri ima tudi mnogo zaslug, da se je indijska umetnost v Londonu vpeljala. Prepotoval je ves svet in najredkejšje azijske umetnine so šle skozi njegove roke.

KJE JE NAJVEČJI ROPOT.

Po dolgih raziskovanjih so končno dognali, kje na svetu je največji ropot. Ameriški fiziki so s pomočjo audiometra preiskali razne obljudene, prometne in druge kraje. Vozili so se z železnico po raznih krajih in mostovih, kakor tudi skozi razne predore, kjer so povsod merili z omenjenim aparatom. Največji šum je ob slapovih Niagare, kjer je audiometer kazal 70 stopinj. Na raznih krajih mesta New Yorka, posebno tam, kjer vodijo železniške proge ena nad drugo, so kazali kazalci aparata število 55. Najmirnejša točka na svetu je fiziološki laboratorij na vseučilišču v Utrechtu, v katerem se vrše znanstvena raziskavanja o zvoku in ki je tako izoliran proti vsakemu šumu, da ni čuti niti najmanjšega glasu. Laboratorij je obdan z brezračnim prostorom, kamor ne prodre noben glas.

NEKAJ STATISTIKE O ZNAMKAH.

V letu 1925. je bilo v raznih deželah sveta izdanih 1930 novih znamk. Od tega števila 578 v Evropi, v Aziji 361, Afriki 508, Ameriki 291 in Avstraliji 92. V času od leta 1850. pa do 1899. je bilo skupno 13.600 novih znamk izdanih, od leta 1900. pa do lani pa nič manj kot 29.770. To je toliko kot 43.370 v zadnjih 75 letih. Tu se zbiralec lahko »nagleda«, koliko mu jih še manjka.

Gospodarstvo

Obrtna banka kraljevine SHS.

Kakor smo že pred dnevi poročali, je trgovski minister podpisal pravila »Obrtne banke kraljevine SHS d. d. c. Glavnica bo znašala 75 milijonov dinarjev in bo razdeljena na 375.000 delnic po 200 Din, vendar se bo zaenkrat vplačalo le 37.000.000 Din. Delničarji banke morejo postati obrtniki in njih žene, obrtne zadruge in ustanove in deloma tudi prijatelji obrtništva. Delež obrtnikov, obrtniških združenj in ustanov bo znašal 51 odstotkov, delež ostalih privatnikov 9 odstotkov, delež države pa je določen na 40 odstotkov. Poziv na vpisovanje delnic se mora objaviti vsaj 30 dni pred pričetkom upisovanja. Kot prvi obrok bo treba vplačati 20 odstotkov, ostanek pa v mesečnih obrokih. Obrtna banka je oproščena vseh državnih in avtonomnih taks, kakor tudi vseh državnih in avtonomnih davkov in doklad.

Banka je namenjena izključno interesom obrtništva in njih združnim organizacijam.

Delokrog banke bo sledeči: 1. banka bo dajala obrtnikom menična posojila kakor tudi posojila na tekoči račun in to neposredno ali pa preko obrtnih združenj; 2. preskrbela bo obrtnikom tudi posojila na surovine in izdelano blago; 3. posredovala bo pri dobavi materiala, polfabrikatov modernega orodja in strojev; 4. upravljala bo ustanove in gotovino obrtnih združenj.

Obrestno mero bo vsako leto določil trgovski minister na predlog upravnega odbora banke. Nadzorstvo nad celotnim poslovanjem banke bo vršil trgovski minister, ki bo na predlog posebnega komisarja, katerega bo na predlog trgovskega ministra postavil kralj, posebnim ukazom.

Na obnem zboru bodo tri delnice predstavljale en glas, toda posamezen delničar ne bo smel imeti več kot 25 glasov. Upravni odbor bo sestavljen iz 20 članov, od katerih mora 9 članov stanovati v Belgradu. Teh 9 članov predstavlja izvršilni odbor. Nadzorstveni svet pa bo štel 5 članov, od katerih bo občni zbor delničarjev določil dva, vlada pa tri.

Centrala banke se bo nahajala v Belgradu, podružnica pa v Zagrebu. Po potrebi se bodo ustanovile tudi podružnice v Ljubljani in Sarajevu. V Splitu, Skoplju in Novem Sadu pa se bodo ustanovile ekspoziture.

Slovenija torej zaenkrat ne bo imela podružnice, zato je malo upanja, da bo Obrtna banka mogla v Sloveniji vršiti svojo nalogo v obsegu, ki bi odgovarjal razvoju našega obrtništva. Ni dvoma, da bodo obrtniške organizacije v tem vprašanju odločno nastopile, kajti obrtništvo ni nikjer v toliki meri potrebno kredita in posojila kot ravno pri nas.

Kako država ruši naš kredit v inozemstvu.

V zadnjem času se mnogo posvetuje, kako treba dvigniti ugled in kredit naše države v inozemstvu. Malokatera država ima v inozemstvu tako malo ugleda in predvsem tako malo kredita kot naša. Ponovno se stavlja vprašanje, kdo ruši naš ugled v inozemstvu? V mnogih ozirih so temu krive razmere v našem privatnem gospodarstvu, nič manjša krivda pa ne zadene države same. Naj navedemo drastičen primer, kako država ruši naš ugled v inozemstvu.

Če inozemstvo stopi v trgovske stike z našo državo, tedaj gotovo predpostavlja, da se

pri nas zakoni in razsodbe sodišča striktno upoštevajo. Potreba tujega kapitala je vsled depresije našega gospodarstva postala zelo nujna. Toda tuj kapital se previdno ogiblje sodelovanja v našem gospodarstvu in to, čeprav se država trudi potom zakonov in odredb ta kapital privabiti v našo državo. V tem smislu se je izdelal zakon o industrijskih obligacijah. Toda kako naj inozemstvo veruje določbam našega zakona, ko ve, da država sama ne upošteva razsodb najvišjega sodišča in to v slučajih, v katerih je oškodovano inozemstvo.

Zagrebski »Morgenblatt« poroča o slučaju dolga države pri Balkanski banki v Belgradu. Pri tej banki, ki se nahaja sedaj v likvidaciji, je kot upnik interesirana neka angleška banka. Balkanska banka, odnosno likvidacijska masa te banke ima od države terjati 22 milijonov dinarjev. Toda država se brani ta dolg plačati, čeprav je kasacijsko sodišče v Belgradu kot najvišje sodišče v državi obsodilo državo na plačilo tega zneska. Angleži se čudijo, kako se more država upirati razsodbi najvišjega sodišča v državi. Intervencije angleškega konzula so bile brezuspešne. Tako morajo upniki banke, med katerimi se nahajajo tudi Angleži, čakati, da se država odloči poravnati svoj dolg. Toda država ne namerava plačati tega zneska brez pridržka. Ministrski svet je sklenil predlagati plačilo v treh letih in to brez vsakih obresti. Vprašamo se, kako more država na podlagi razsodbe najvišjega sodišča predlagati plačilo v treh letih brez vsakih obresti? Obresti bi v treh letih znašale 5 do 6 milijonov dinarjev. Za ta znesek se hoče torej država v teku treh let okoristiti na račun upnikov Balkanske banke.

Da take metode ne morejo koristiti ugledu naše države v inozemstvu, je jasno, ravno tako se ne moremo čuditi, da inozemstvo dvomi o pravni varnosti v naši državi.

Kako malo zaupanja ima inozemstvo v našo državo, dokazuje dejstvo, da se kurz 8 odstotnega Bleerovega posojila na borzi v New Yorku giblje še vedno pod emisijskim kurzum in sicer na višini 93 do 93 in tričetrt, medtem, ko je znašal emisijski kurz 95.25. Pri današnjem kurzu se torej denar naložen v obligacije Bleerovega posojila obrestuje po 8.6 odstotkov, medtem ko se kapital, naložen v obligacije drugih evropskih držav, radi višjega kurza obrestuje le po 6.5—7.5 odstotkov.

Začasno povišanje poštnih pristojbin. Kakor smo že poročali, je poštni minister odredil, da se začasno povišajo poštni pristojbine in sicer na ta način, da se zviša cena znamk. To povišanje, ki je bilo prvotno zamišljeno za rok 3 mesecev, bi moralo stopiti v veljavo že 1. oktobra; vsled tehničnih težav pri pretiskavanju znamk, pa se je odložilo na 1. november. Dohodki iz tega povišanja se bodo, kakor znano, porabili za pomoč poplavlencem, oškodovanim v polju po poplavih Donave in Save. Ker pa se je med tem izkazalo, da škoda ni tako velika, je poštni minister znižal veljavnost povišanja od 3 mesecev na 1 mesec (od 1. do 30. novembra). — Vprašanje je, če se izplača za mesec dni mučiti ljudstvo z novimi pristojbinami in delati zmedo in sitnost in to za borih 8 milijonov dinarjev, katere pričakuje poštni minister od tega povišanja. Na drugi strani pa se vidi, da vlada prav ne upošteva velikiško škodo, katero je utrpelo slovensko ljudstvo radi zadnjih poplav, kajti pri reševanju tega vprašanja se opira le na škodo, katero so utrpeli vojvodinci po poplavih Donave in Save.

Zmanjšanje poštnih pristojbin za pakete. Kakor se poroča iz Belgrada je poštni minister izdal rešenje, po katerem se s 1. novembrom znižajo

poštni pristojbine za pakete. To znižanje bo znašalo povprečno 10%. Z ozirom na stabilizacijo dinarja se zmanjša tudi relacija med zlatim dinarjem in papirnim dinarjem. Za takso na pakete, ki se izvažajo v inozemstvo se bo odlej računalo 12 dinarjev za zlati dinar, mesto dosedanjih 15 dinarjev.

Konkurzi. Konkurs je razglašen o imovini: Angele Laznikove, trgovke v Trbovljah I., št. 426; roki: 4. nov., 15. nov. in 30. nov.; o imovini Janka Polončnika, trgovca z usnjem in čevljarškim potrebščinami v Škofji Loki št. 126, roki: 12. okt., 31. okt. in 15. novembra.

Rapiden padec bombaznih cen. Najzanimivejši pojav na svetovnem tržišču je bil v zadnjih tednih padec bombaznih cen. V kratkem času je padla cena promptnega bombaza od 20 dolarskih cent na 15. cent. Za poznejše dobave pa se je cena znižala že na 13% c. Padec torej znaša več kot 25%. To nazadovanje cen je na eni strani pripisati letošnji izredno ugodni letini in velikim rezervam iz lanskega leta. Na drugi strani pa je svetovna poraba bombaza znatno padla, ker se je konzum na celim svetu znatno zmanjšal. Ta pojav ni samo začasnega značaja, zato je pričakovati, da se bodo cene bombaznih tkanin sorazmerno zmanjšale, seveda ne v istem obsegu kot cena bombaza, kajti ostali produkcijski stroški tekstilne industrije se niso zmanjšali.

Vprašanje stabilizacije romunskega leja in naša lesna trgovina. Romunska se pripravlja na akcijo za stabilizacijo leja. V splošnem se sodi, da se bo vlada odločila stabilizirati lej pri curiškem kurzu 3.00 šv. fr. za 100 lejev. Ker se današnji kurz giblje na višini 2.70 je pričakovati nadaljnji dvig leja. Višina stabilizacijskega kurza rum. leja je važna za našo lesno industrijo. Čim višji bo ta kurz, tem manj bo obšutna romunska konkurenca na svetovnem tržišču leja. Odkar se je lej dvignil od 2.40—2.50 na 2.70, je romunska konkurenca že močno oslabil. Pri kurzu 3.00 pa je gotovo računati, da bo prenehal pritisk na cene izvoznega leja s strani Rumunije.

Dinar — bodoča enota valute v Palestini. Tudi Palestina dobi novo enoto valute, ki se bo imenovala »dinar« in bo po svoji vrednosti enaka angleškemu funtu. Ta palestinski dinar bo razdeljen v 10 »šeklov«, zadnji pa zopet v 100 »sprutov«.

Napredovanje nemškega pomorstva. America Line in White-Star-Line, ki sta po vojni redno vzdrževali potniški promet med Hamburgom in New Yorkom, bosta v kratkem ukinile ta promet. Kakor se z druge strani poroča bo tudi Cunard-Line ukinila svojo udeležbo na potniškem prometu med Hamburgom in New Yorkom. Kot vzrok se navajajo nizke prevozne cene nemških paroplov. družb, ki so v kratkem času obrat ta o porenile, da jim inozemske družbe ne morejo več konkurirati.

Razburjenje v italijanskih gospodarskih krogih radi ustanovitve trasta Zapadneevropskih železarn. Sklenitev železarskega trasta je v Italiji razburila gospodarske kroge, ki vidijo v tem trustu nevarnost za italijansko gospodarstvo. Italija je navezana na uvoz železa in jekla. Dosedaj je mogla Italija vsled nadprodukcije v Evropi uvažati te surovine po zelo ugodnih cenah. Železarski kartel pa bo zmanjšal produkcijo po določenih kvotah in na ono višino, ki odgovarja porabi. Prenehal se bo konkurenčni boj in z njim tudi dumping-cene, po katerih je dosedaj Italija uvažala te surovine. Italijanski listi predlagajo različne ukrepe in zahtevajo, da se italijanska industrija organizira z ozirom na novo nastalo situacijo. »Mondco« predlaga tožadno intervencijo pri Zvezi narodov.

Znatno znižanje davkov v Češkoslovaški. Češkoslovaško finančno ministristvo je predložilo parlamentu zakonski projekt o davčnih reformah in o reorganizaciji avtonomnih financ. Projekt, ki obsega skupaj preko 800 tiskanih strani, predvideva znatno znižanje neposrednih davkov kakor tudi maksimiranje avtonomnih doklad, Obremenitev industrijskih podjetij bi se po tem projektu znižala od dosedanjih 80% na največ 44.

Borza

Dne 6. oktobra 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.46—13.49 (13.462—13.492), Italija 212.75—214.75 (213.48—215.48), London 274.40—275.20 (274.35—275.15), New York 56.353—56.553 (56.556—56.556), Pariz 164—166 (160—162) Praga 167.35—168.15 (167.35—168.15), Dunaj 7.965—7.995 (7.965—7.995), Curih 10.9275—10.9575 (10.9275—10.957), Amsterdam 22.64—22.70 (22.67—22.73).

Curih. Belgrad 9.14 (9.1475), Budimpešta 72.45 (72.50), Berlin 123.90 (123.275), Italija 19.60 (19.50), London 25.11625 (25.115), New York 517.76 (517.625), Pariz 14.85 (14.61), Praga 15.325 (15.32)

Bukarešt 2.7175 (2.7125), Sofija 3.75 (3.75), Amsterdam 207.20 (207.20), Bruselj 14.15 (14.05).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.5050, Kodanj 187.90, London 34.3450, Milan 26.88, New York 705.55, Pariz 20.30, Varšava 78.05. Valute: dolarji 704.20, angleški funt 34.26, lira 26.80, dinar 12.48, češkoslovaška krona 20.92.

Praga. Devize: Lira 127.55, Zagreb 59.59, Pariz 96.55, London 103.60, New York 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 71—72, vojna odškodnina 305 den., zastavni listi 20—22, konz. zadolžnice 20—22, Celjska 193—196, Ljublj. kreditna 155 den., Merkantilna 98—97, Prastredion 865—868, Kred. zavod 165—175, Strojne 110 bl., Vevče 102 den., Stavbna 55—65, Sešir 108—104, zaklj. 104.

Zagreb. 7% invest. posoj. 71.50—72, agrarni 42.50—43, vojna odškodnina 305—306, kasa 305.50 806, okt. 306.50—307, nov. 309.10—310.50, Hrvat. esk. 100—101, Kred. 100—101, Hipobanka 55—55.50, Jugobanka 92—92.50, Prastredion 867.50—870, Ljublj. kreditna 95 den., Srpska 180 den., Zem. 132—140, Ujed. 95 bl., Eksploatacija 5—7.50, Sečerana 375—385, Gutmann 240—260, Slavex 115 bl., Slavonija 31.50—32, Trbovlje 235—310, Vevče 102 den.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 809.000, Alpine 357.500, Greinitz 101.000, Krunjska industrijska 475.000, Trbovlje 382.000, Hrv. esk. 149.000, Leykam 121.000, Hipobanka 70.000, Avstrijske tvornice za dušik 240.000, Mundus 1.094.000, Slavex 139.000, Slavonija 36.300.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Brusni les, fco meja 200 d., drva bukova, sveža, cepanice, 10% okroglice, fco vag. meja 12 den., deske 18 mm, 4 m dolge, fco meja 480 den., bukova drva, suha, zdrava, metarska, z 10—15% okroglice, fco vag. meja 2 vag. 21—22, zaklj. 21, remeljni — smreka, jelka, I., II., III., monte, ostrorobi, od 38-38, 48-48, 53-73, 58-78, od 3—6 m, fco vag. meja 5 vag. 550—570, zaklj. 550, trami merkantilni 3-4 in 4-4, 6-6 in 7-7, fco vag. naklad. post. 1 vag. 255—255, zaklj. 255, trami merkantilni, od 3—6, 7-7, od 4 do 12 m, po kupčevi noti, fco vag. meja 6 vag. 310—320, zaklj. 310, remeljni 4.50, 5 in 6 m dolž., fco meja 520 d., trami monte: 100 kosov 5 m 5-6, 100 kosov 4 m 5-6, 40 kosov 5 m 6-7 40 kosov 6 m 6-7, fco meja 200 den., hrastove vozne deske: 43 mm od 18—28 cm šir., 2.60 m dolžine, 53 mm od 18—28 cm šir., 2.80 m dolžine, fco meja 1230 den.

Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, fco naklad. post. 267.50 bl., koruza stara, fco vag. naklad. post. 168 bl., koruza umetno sušena za X., XI., XII., fco vag. naklad. post. 145 bl., koruza nova v klipu, fco vag. naklad. post. 80 bl., rž domaća, fco naklad. post. 215 bl., oves novi, fco naklad. post. 155 bl., fižol beli novi, fco vag. naklad. post. 135 bl., krompir rani, fco vag. slov. postaja 90 bl., laneno seme, fco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den., seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. post. 100 bl.

Knjige in revije

Koliko je Slovencev na Koroškem? Po Wuttel-Streitovem zemljevidu župnij Krške škofije in po shematičnem Krške škofije za leto 1926 sestavi Slovenicus. Izdala Jugoslovanska Matica v Ljubljani. Za šeststo obletnico nesrečnega koroškega plebiscita je izdala Jugoslovanska Matica knjžico, v kateri njen avtor, izvrsten poznavalec cerkvenih razmer na Koroškem, na podlagi nemških virov ter vladnih in škofijskih odlokov sistematično in brez vsakega pretiravanja ugotavlja resnično število Slovencev v onem delu koroške zemlje, ki je še ostal pod avstrijsko in italijansko nadvlado. Za vsako župnijo posebej je navedena vporaba našega jezika v cerkvi in pri poučevanju slovenske mladine v verouku; z grozo opazimo, kako napreduje germanizacija v čisto slovenskih krajih, kjer so nastavljeni na mesta pregnanih slovenskih duhovnikov nemški župniki in kaplani, ki ne znajo in tudi nimajo volje naučiti se jezika svojih slovenskih župljanov. Germanizacijo v šoli so sedaj koroški nemški ultranacionalni oficiali in poloficialni krogi učinkovito okrepili s pomembjevanjem starih slovenskih cerkva, katerih se skoraj tisoč let do najnovejše dobe po plebiscitu nikdar glasila nemška beseda, ker za njo med samimi slovenskimi verniki ni bilo niti najmanjše potrebe. Razni vladni in škofijski odloki, ki jih navaja pisec, so nepobitni dokazi, da ima naš slovenski jezik v koroških cerkvah svojo tisočletno pravico in da se godi našemu narodu vnebovpijoča krivica, ko mu nastavlja za dušne pastirje tuje, ki slovenskim otrokom že v nežni mladosti

Sir H. Rider Haggard:

12

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Tedaj je zarobantil. »Ti ničvrednica,« je rekel, »z bičem jih dobiš in v tvojo izbo te zaprem, kjer boš ostala ob vodi in kruhu. Ti pa, napol španski petelinček, vedi enkrat za vselej, da je ta deklina za boljše ga kot si ti. Kako se drzneš snubiti mojo hčer, ti prazna zdravilna škatlja, ki nimaš niti dveh srebrnih grošev v svojem mošnjičku! Pojdi in pridobi si premoženja in imena, preden si upaš gledati za takimi ko je ona.«

»To je tudi moja želja in hočem doseči,« sem odgovoril.

»Tako, ti lekarski hlapec, ti si boš pridobil ime in položaj, res? Veš, preden se bo to zgodilo, bo dekle že davno varno poročeno s človekom, ki že vse to ima in ki ti ni neznani. Hči, sedaj mu pa povej, da nimaš nič več z njim opraviti.«

»Tega ne morem reči, oče,« je rekla in zvijala krilo. »Ako je vaša želja, da ne poročim Toma, je moja dolžnost jasna in ga morda ne poročim. Ampak jaz sem svoja in nobena dolžnost me ne more pripraviti do tega, da bi poročila človeka, katerega ne maram. Dokler bo živel Tom, za toliko časa sem se prisegla njemu in nikomur drugemu.«

»Pogum imaš, deklina,« je rekel oče. »Sedaj me pa poslušaj; ali se poročiš, kjer in kedar bom jaz hotel, ali pa pojdeš po svetu za kruhom. Nehvaležnica, mar sem te zato vzgojil, da se mi boš v brk postavljala po robu? Tebe pa, ti zdravniška škatlja, že še naučim, kaj se pravi poljubljati hčere poštenih ljudi brez njihovega dovoljenja,« in zaklenil in skočil vihteč palico proti meni, da bi me udaril.

Tedaj pa je moja vroča kri vnovič zavrela v meni, že drugič tisti dan; pograbil sem Špancev meč, ki je

ležal v travi poleg mene, in ga naravnal s špico proti njemu; sedaj je bil položaj izpremenjen in jaz, ki sem se poprej boril z gorjačo zoper meč, sem se sedaj moral boriti z mečem zoper gorjačo. Da me ne bi tisti trenutek Lilija s prestrašenim krikom udarila od spodaj po roki, sem resnično prepričan, da bi bil na licu mesta prebodel njenega očeta in končal svoje življenje z vrvice okoli vratu.

»Ali si blazen?« je viknila. Ali me misliš pridobiti s tem, da umoriš očeta? Vrzi meč proč, Tom!

»Kar se tiče tega, da bi pridobil tebe, je kaj malo upanja kakor vse kaže, sem odgovoril ves razvnet, »povem ti pa, da me ni volja niti za vsa dekleta na svetu, da bi se pustil tepsti s palico kakor kuhinjski pomagalec.«

»Prav imaš, fant,« je rekel njen oče bolj prijazno. »Kakor vidim, imaš precej srčnosti, ki ti utegne marsikaj pomagati; ni bilo lepo od mene, da sem ti v jezi rekel zdravniška škatlja. Vseeno ostane pri tem, kar sem rekel, dekle ni za tebe; torej pojdi in pozabi jo, kakor najboljši znaš in moreš. Ako pa ti je življenje drago, Bog ne daj, da bi vaju dva še enkrat videl poljubovati se. Vedi tudi, da bom jutri spregovoril besedo s tvojim očetom o tej stvari.«

»Grem, ker moram iti,« sem odgovoril, »ampak, gospod, jaz še vedno upam, da doživim čas, ko bom rekel, da je vaša hči moja žena. Lilija, z Bogom, dokler ti viharji ne minejo.«

»Z Bogom, Tom,« je rekla in jokala. »Ne pozabi me in jaz ne bom nikoli pozabila na prisego, ki sem ti jo dala.«

Nato je oče prijel Lilijo za roko in jo odpeljal.

Tudi jaz sem odšel — žalosten, vendar ne ravno nezadovoljen. Sedaj sem se namreč zavedal, čeprav sem si bil nakopal jezo njenega očeta, da sem si tudi pridobil neomajno ljubezen njegove hčere; ljubezen pa traja dalje kot jeza in doseže končno svojo voljo prej ali slej. Ko sem hodil nekoliko časa, sem se spomnil Španca, na katerega sem bil docela pozabil spriču ljubezni in boja; obrnil sem se, da bi

ga poiskal in zvlekel do klade za zločince; z veseljem bi bil storil to in bil vesel, da sem našel koga, nad katerim bi se znesel zavoljo prizadetih mi krivic. Ko pa sem dospel do kraja, kjer sem ga bil pustil, sem spoznal, da mu je bila usoda mila s pomočjo nekega bedaka. Španca namreč ni bilo nikjer, pač pa je na istem kraju stal vaški bebec, Billy Minns po imenu, ki je debelo zijal v drevo, kjer je bil tujec privezan, in kazal srebrnjak v roki.

»Kje je tisti človek, ki je bil tukaj privezan, Billy,« sem ga vprašal.

»Ne vem, gospod Thomas,« je odgovoril. »Na polovici pota, kamor je bil namenjen, bi rekel, če bi meril po hitrosti, s katero je odšel, ko sem mu pomagal na konja.«

»Na konja si mu tudi pomagal, bedak? Kako dolgo je tega?«

»Kako dolgo? No, mogoče ena ura, mogoče dve. Ne znam računati časa, ta računa po svoje kakor krčmar, ne da bi jaz kaj mogel za to. Ej, kako je zdiral in zabadal tiste dolge ostroge konju kar med rebra! Saj ni čuda, revež je bil ves divji, in še govoriti ni mogel, meketal je kot ovca, razbojnik so ga napadli, na glavni cesti in pri belem dnevu. Billy pa ga je odrezal, mu ujel konja in ga posadil nanj in dobil ta srebrnjak za svoje dobro delo. Ej, kako je bil vesel, da je mogel odtod! Kako je dirjal!«

»Da veš, večji tepec si, kakor sem mislil, Billy,« sem rekel ves razjarjen. »Tisti človek me je hotel umoriti; premagal sem ga in ga privezal, ti si ga pa šel izpustiti.«

»Umoriti te je hotel! Ti si ga privezal! Zakaj nisi toliko časa počakal, da bi bil jaz prišel zraven; obadva bi ga vlekel v mesto. To bi bilo imenitno! Praviš, da sem tepec — če bi ti našel človeka, vsega krvavega in ranjenega ki v drevesu privezanega, ki ne more govoriti, mar ga ti ne bi bil odvezal ali odrezal? No, kaj hočemo, ni ga več, samo tole je ostalo od njega in je vrzel denar v zrak.«

Priporočam LJUDSKO KNJIZNICO (Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volji pes. Kanadski roman. 18 Din, vezan 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Kralj gora. 18 Din, vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda. 30 Din, vez. 40 Din. — 22. zv. Otroka kapitana Granta. Popolovanje okoli sveta. Roman. 30 Din, vez. 40 Din. — 23. zv. Treh delih. 48 Din, vez. 58 Din.

iztrgajo iz sre ljubezan in spoštovanje do tega, kar mu je dala slovenska mati kot prvo duševno darilo: svoj sladki materni jezik. Vsak, kdor ima še čut in stud zoper krivico in barbarstvo, naj si takoj nabavi in prečita to knjžico. Ob tej priliki opozarjamo na štiri, lansko leto izšla dela o koroškem vprašanju, ki tvorijo z letos izdano knjižico nekako celoto. To so knjige: Dr. V. Rožič, Boj za Koroško, Natorog il Sanzop, Na Koroško! in Carinthiaus. Poležaj Slovenaca pod Avstrijo. Vsa štiri dela skupaj prikazujejo jasno sliko trpljenja in obupnega odpora naših koroških Slovencev proti nemškemu nasilju. Po plebiscitu smo obljubili slovenskim Korošcem, da ne bomo pozabili nanje; obljuba nas še vedno veže: pomagajmo jim z besedo in dejanjem. Vse navedene knjige so napredaj po vseh slovenskih knjižarnah in pri pokrajinskem odboru Jugoslovanske Matice v Ljubljani, Selenburgova ulica 7/II.

Vrtee in Angeltok. Izšla je števec 2 letnika 1926/27. Mladini bo tudi te številke svojih listov iskreno vesela. Pa tudi vzgojitelji bodo radi posegli po »Vrtcu« in »Angeltoku«, ki jima bosta pomagala pri vzgojnem delu. »Vrtee« in »Angeltok« (10 števk) stanejo za leto 1926/27 22 Din, »Angeltok« sam 8 Din. Uprava je v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 80. Cerkovni račun 10.470.

Državljska vzgoja. Vzgojiteljem mladine napisal dr. Jos. Jeraj. To je knjiga svoje vrste, ki razmotriva vprašanje, katero tvorijo podlage moči državi. Nove države, ki so nastale na razvalinah pekdane močnega Avstrije, potrebujejo trdne temelje ravno v vzgoji državljanske zavesti svojih državljanov. Narodi, ki so končno dobili svojo narodno državo, se morajo vzgojiti, da bodo znali vršiti svoje nove državljanske dolžnosti in pravice. Dr. Jeraj v svoji knjigi obravnava to vzgojo v sledečih poglavjih: Kriza moderne države; Organično pojmovanje države; Ideja naše države; Zgodovina naše državne vzgoje; Pojem državne vzgoje; Nova idejna šola; Družina — temelj drž. vzgoje; Občestvena šola in drž. vzgoja; Domovinska občina; Stanovska vzgoja in drž. zavest; Vzgoja za narod in očetnjo. — Knjiga to mogla prav dobro služiti duhovnikom, učiteljem ter vsem, ki jim je vzgoja mladine poklic ali stanovska dolžnost. Cena knjigi je 15 Din in se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška c. 5.

Savremena Opština, časopis za gospodarstvo-socialno in kulturno povzdigo mesta in vasi. Belgrad. 1926. Veebina št. 6.: Dr. Miloslav Stojadinović: Jedna značajna manifestacija; Slobodan Jovanović: Samouprava po prvom radikalnom programu; Dragiša Lapčević: O našim gradovima; dr. Nikola Fugger: Nadzor države i općinske financije; St. Mih. Kosić: Nekoliki nedostaci projekta zakona o opštinama; Andrija Babić: Kriza Političkopravo u opštinama; Andrija Babić: Kriza Političkih Opština Dalmacije; Dušan Tomašević: Opština in obaveza osiguranja radnika; St.: Pogrešno izdizivanje sela; Projekat zakona o gradovima; dr. Drag. T. Dulžibarić: Samouprave i nadzorne vlasti. — »Savremena Opština« urejuje dr. Miloslav Stojadinović; uredništvo in uprava se nahajata v Belgradu, Vasiua ul. br. 21-II. Celoletna naročnina znaša 200 Din.

Sport

Lahkoatletski meeting SD Rapida v Mariboru. SD Rapid priredi v nedeljo 17. t. m. ob 15. uri na sportnem prostoru v Ljudskem vrtu propagandni lahkoatletski meeting, dostopen verificiranim atletom kakor tudi neverificiranim tekmovalcem klubov iz območja LLAPA. V slučaju deževnega vremena ali nepredvidljivih zaprek se meeting preloži na nedeljo 14. novembra. Prijave je nasloviti na SD Rapid, Maribor, Vetrinska ulica 5 do 11. t. m. opoldne. Naknadne prijave se sprejemajo do četrtka, 14. t. m. opoldne proti dvojni prijavnini. Prijavnina znaša za točko in osebo 5 Din. Tekalščice bo prirejeno na terenu nogometnega prostora, na travnatih tleh, v dolžini 310 m, z nedvigljenimi zavoji. Program: 100 m, met krogla, 800 m, skok v višino, 1500 m, skok v daljavo, met diska, troskok, 5000 m. Tekmuje se po tekmovalnem pravilniku JLASA. — SD. Rapid.

DIENER-HANSEN.

Jutri, 8. t. m. se v največji zaprti areni sveta, v Madison square Gardenu v New Yorku, vrši boj Dienerja s Knutom Hansenom. Vse polno tradicije je v zvezi s tem dvorcom, lani so poslojpe na novo pozidali, prostora ima za 30.000 gledavcev, je pa last Texa Rickarda.

Dienerja poznamo. On je edini evropski bokser, ki ga Paulino ni mogel zdelati; tudi Gorman ga je premagal samo po točkah. In kdo je Gorman? V začetku letošnjega leta je bil v seznamu Texa Rickarda jako za Dempseyem, Tunneyem in Willsonom in je tudi še sedaj med najboljšimi ameriški bokserji, glede tehnike in taktike celo najboljši. Dienerjevemu managerju Turku Sabri Mahirju Gorman kot nasprotnik njegovega varovanca pač ni bil všeč; a moral je vgrizniti, sicer bi se bil moral boriti Diener s samim Willsonom, z onim črncem, ki se ga vse boji. To pa vendarle ni šlo. Diener je bil zgrubl, a si je pridobil ime in priznanje. Vsi listi hvalijo njegov talent in njegov pogum, njegovo moč in njegovo ofenzivnost. »Sun« piše: »Če bo znal Diener pravilno trenirati, bo kmalu napravil zmedo tudi med najboljšimi bokserji. Če bi bil kdo drugi njegov nasprotnik, bi ga bil kar poedel, a za nasprotnika je imel enega najboljših težkih bokserjev sveta.« List »The Brooklyn Times« piše: »Diener je bil zmeraj nevaren, boril se je kot bokser lahke teže; tako je gibčen. V prvem

boju v Ameriki imeti za nasprotnika Gormana, to je pač nekaj težkega. A vendar je bil Gorman v 10. rundi že v veliki stiski, in ko je Gong naznanil konec runde, ga je bil Gorman zelo vesel.« List »World« je zelo kritičen: »Diener ne bo nikdar Dempsey ali Tunney, je pa visoko nad povprečnostjo navadnih težkih bokserjev.« — »Rick Potenza« ga zelo pohvali: »Diener ima srce borca, najbolje bokserjevo sredstvo, in ne pusti nasprotnika niti za trenutek pri miru. Če se bo naučil, česar še ne zna, bodo morali tekmeči za svetovno prvenstvo zelo paziti, da ni zmagal z k. o., to je zakrivil najbrž Gong.« — »Morning Post«: »Čeprav po točkah premagan, je vjeval Diener sijajno bitko.« — »New York American« mu očita, da se ne zna kriti, »Evening World« pravi, da je napravil Diener najboljši vtis, da je vedno napadal in da je dopadel zlasti njegov pogum.« Itd.

Zadostuje to, da je v več tednov trajajočem treningu Tunney samo enkrat Gormana podrl z K. O. —

Dienerjev jutrišnji nasprotnik Knut Hansen je Amerikaneec dankega pokolenja, idealen atlet, 2 metra visok orjak, močan in miščast, zelo simpatičen. Poleg Perssona ga stavi v vrsto kandidatov za svetovno prvenstvo. Strahovit je njegov udarec. Velikana iz Chile, Romero Rojas, je premagal že v 3. rundi K. o., in vendar so nekdo hoteli tega Rojasja poslati v boj proti samemu Dempseyu. Tunney je premagal Riskoja šele v 12. rundi po točkah. Risko je premagal Berlenbacha, in ta Risko se je na dan boja Dempsey-Tunney boril s Hansenom. Tako visoko cenijo v Ameriki Hansena. O izidu boja nismo nič brali, a je moral biti za Hansena časten, sicer bi ga Tex Rickard ne bil poslal v glavni boj v Madison Square Garden. Diener ima izredno težko nalogo pred seboj, doslej najnevarnejšo.

Tex Rickard, kralj vseh sportnih managerjev, je dejal: »Dienerju manjka še akušnja; to si bo pridobil tukaj v Ameriki. Prav možno je, da bo stopil Diener po par bojih v Ameriki prav v predno vrsto mednarodnih težkih bokserjev. Brž ko poteče sedanja njegova pogodba v Ameriki, lahko zmeraj pri meni boksa; to je najboljši dokaz, kakšno mnenje imam o njem.«

Za učiteljstvo

Kamniška podružnica Slomškove zveze zboruje v soboto dne 9. oktobra po prihodu prvega vlaka v Stranjah v šoli. Na dnevnem redu bo predsednikov poročilo o enotni učiteljski organizaciji. Poleg tega bo praktična vaja v knjigovodstvu. Vsek prinesli s seboj škarje, močno šivanko s sukančcem in nevezano knjigo in karton. Po zborovanju skupno kosilo in razgovor o septemberskem izletu v Italijo.

Izpred sodišča

S krampom po glavi me je razkopaval. Pogledje gospodje, štiri rane imam. Pri prvem udarcu sem bil že omotljen in sploh ne vem, kaj je nato počel z mano. In še tisti dan sem šel k zdravniku. Obvezal me je in poslal domov in doma sem ležal celih 34 dni. Čudno je, da sem ozdravil, gospodje, posebno pri mojih letih. Imam že precej nad sedem križev na grbi in veliko sem že doživel v svojem življenju, kaj takega se mi pa še ni pripetilo. — S krampom po glavi, premislite si, gospodje, to res ni več šala. — Tako je tožil stari mož iz ljubljanske okolice svojega mladega sosedu, s katerim sta se sprla zaradi nekega malega jarka za odtokanje vode. Predsednik mu je odvrnil: Vse lepo, stari mož, če je res tako, kakor nam sedaj pripovedujete. Vaš sosed pa pravi, da ste vi hud človek, dasti ste že toliko star. Veste kaj pravi on. Pravi namreč, da ste ga napadli s kamnom v roki in se je on le branil. — E, gospod predsednik, to pa že ne bo držalo tako, kakor on misli. Učitelj sem in pobožen človek. Vedno sem rad hodil v cerkev in pošteno sem živel. Ta pa je preklinjal vpricho mene Boga, kar me je tako razjezilo, da sem pobral kamen in sem ga vrgel v bogokletneža. In takrat je skočil nad me s krampom. Uiti nisem mogel, teči ne morem več ker sem že prestar, pač pa sem se mu umaknil. Toda bilo je že prepozno. — Obesidite ga, meni pa naj plača za bolečine 5000 Din in za zdravnika in obveze 1500 Din. Pa tudi stroške mora poravnati. — Ta zahteva pa se možu ni tako ugodila. Obesidili so njegovega sosedu samo radi prekoračenja silobrana na 14 dni zapore in stroške, za vse drugo ga bo pa moral mož tožiti — na štempejine. —

Ovrgel bom, to pa res ni nobena sodba. Nič ji nisem naredil, pa me kar za en teden zašlejo. Plačam 100 Din, tu jih imate za vaše štempejine, pa naj gre kar naprej, gospodje! Tako se je ozreval hudi Jaka iz Dolinje vasi. Priženil se je k hiši, toda z ženo se ne razumeta. In pri neki taki priliki je pograbil mož pleten bičevnik in udrihnil ženo po glavi, tako, da se ji je, kakor je sama povedala, kar zablistalo v glavi. Žena se je pri obravnavi odpovedala pričevanju v prid svojemu možu, malo pa tudi iz strahu pred njim in zato je dobil mož samo en teden zapore. Ker pa je mož pričakoval, da bo oproščen, se je ujezil, poskočil s klopi in se pri-tožil. Predsednik pa ga je pomiril in ga odslovil s poukom, da je bil za živino in ne za ženo.

Polzvedovanja

Manjša vsota denarja se je našla, dobi se v upravi »Slovenca«

Etui s rožnim vencem se je izgubil v nedeljo dopoldne od Uršulinske cerkve do Dunajske ceste. Ker je izgubiteljci drag spomin na prvo sv. obhajilo, se prosil, da ga odda v naši upravi.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 6. oktobra 1926.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Baro-meter	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0-10	Vrsta padavin	Najvišja temp.	Najnižja temp.
	čas					ob opazovanja	v an d e 7 h	
Ljubljana (dvorec)	7	772,6	82	93	mirno	0	meg a	16,7
	8	772,4	84	95	mirno	0	megla	7,6
	14	769,3	15,7	68	E 1	0		
	19	768,7	13,9	79	S 1	0		
	21	769,3	11,8	84	N 1	0		
Maribor		771,9	90	91	NW 3	0		17
Zagreb		772,0	80	98	mirno	0	megla	18
Belgrad	8	771,4	11,0	82	mirno	0		20
Sarajevo		772,7	6,0	91	mirno	5	megla	19
Skoplje		771,2	13,0	57	N 1	0		21
Dubrovnik								14
Split	7	768,7	16,0	53	NE 3	0		25
Praga		772,2	5,0	—			megla	19

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Vremenska napoved za 7. oktobra 1926: Še danje vreme se še ne bo izpremenilo.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

PLETILKO

za nogavice sprejemam. Hrana in stanovanje v hiši. — FANI KAVČIČ, Zgornja šiška 125.

Mlada dekla

(kmetska), ki ima veselje za poštno službo in tudi pomagati v hiši, se išče. Pism. ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod šifro: »Poštarska družina«.

BLAGAJNIČARKA

s prakso išče mesta; pomagala bi tudi v trgovini. Naslov v upravi: št. 6647.

Dijak

se sprejme na stanovanje in hrano. Električna razsvetljava. — Naslov pove uprava lista pod št. 6840.

VINIČARJA

z najmanj štirimi dobri delavci, sprejme KARL SCHERBAUM in sinovi, Maribor, Grajski trg.

Poštena dekle

ki zna šivati in kuhati domačo hrano, išče primerne službe. — Ponudbe upravi pod: »Zanesljiva«.

STANOVANJE

se išče za enega DIJAKA iz trg. akademije, bodisi s hrano ali samo soba. — Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 6877.

Učenka

poštenih staršev, s primer. šol. izobrazbo, se sprejme v trgovino z meš. blagom. Hrana in stanovanje v hiši. Predstaviti se je opoldne v Dravljah št. 81.

STISKALNICO

skoro novo, prodam poceni. — Naslov v upravi št. 6845.

Salon. OBLEKO prodam,

skoro novo, predvoj. blago. — Naslov v upravi št. 6846.

KLAVIR

dobro ohranjen, poceni prodam. — Naslov pove upravo »Slovenca« pod št. 6867.

KROJNO UČILIŠČE

Ljubljana, Stari trg št. 19.

Dne 17. okt. pričetek tečaja za krojače, šivilje in nešivilje. Lahko, razumljivo preizkuš. sistem, pristojna brez preskušnje, da se ga nauči vsak krojač, šivilja ali nešivilja, tudi z dežele, brez velikega računanja. Uspeh garantiran; krojni tečaj poim. pošte. Revnejšim tečaj ceneje. — Učenci z dežele imajo zvezce z vlaki. Učencem, ki absolvirajo tečaj, se preskrbijo službe. Vodja: F. Potočnik, imenovan za svoj krog izvedencem rim. razstave, diplomir. z zlato medaljo in naslovom profesorja. — Izdelovanje krojev po meri.

Razpisujemo

dobavo 120 m² jamskega lesa.

Pogoji interesentom na razpolago. Direkcija drž. rudnika ZABUKOVCA, p. Griže, 4. okt. 1926.

Hišo

z dvoriščem vzajem v najem za več let za žganjekuho. — Pismene ponudbe upravi lista pod »Žganjekuha« št. 6868.

Mala trgovina

z mešanim blagom — v HOČAH št. 27 pri Mariboru — se odda v najem po ugodnih pogojih.

GOSTILNO vzamem

na račun. Naslov v upravi lista pod št. 6825.

AUTOMOBILE

vsakovrstne, in motorna kolosa, popravlja najbolj, najhitreje in najceneje: FLORJANČIČ, Karlovska cesta 22. 6432

Vinska klet

lepa, s hramnimi sodi za 256 hl vina, se odda v najem s 1. nov. — Cenjene ponudbe na I. KNEZ — LJUBLJANA. 6816

Priporoča se
damska konfekcija in modni atelje

T. Kunc

Mestni trg LJUBLJANA Pod Trančo 2

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravilo, emaliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Cenik franco. »TRIBUNA« - F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana Karlovska 4

Modni salon P. BARBORIČ

Ljubljana, Mestni trg 7

priporoča illice in barzunaste klobuke po priznanih nizkih cenah.

Dunajski modeli.

Preoblikovanje in popravila vseh vrst klobukov točno in ceno.

Javna zahvala.

Naš domači zavarovalni zavod »Croatia« nam je škodo za pri njem zavarovane objekte tako kulantno precenil in izplačal, da se čutimo obvezani tem potom izreči »Croatiji« javno priznanje in zahvalo ter vsakemu našemu domačinu ta naš domači, solidni, sigurni in vzorni zavod najtopleje priporočati.

Sklep seje ravateljstva točka 43.

V Vinkovcih, dne 20. septembra 1926.

Hrvatski dom d. d. v Vinkovcih

I. M. Čuljat v. r.

IVAN KACIN, GORICA (GORIZIA)

TRG TOMASEO 29

TOVARNA orgelj, harmonijev in glasovirjev

prenovljuje in uglašuje, postavlja cinaste prospekte tudi na delna odplačila. Posebni oddelek za izdelovanje cinastih in cinkastih piščalk z električnim obratom.

Tvrška je postavila v letu 1926 sledeče orglje: Villa nova, Dol. Cerovo, Udine, cerkev sv. Petra, Orgar pri Gorici, Kanal ob Soči.

Zahtevajte cenik. Načrti brezplačno.

NAGROBNICE

Tretji premenjeni natis. Uredil Francišek Marolt, učitelj. Broširano Din 16⁻, vezano Din 20⁻.

Jugoslovanska knjigarna Ljubljana

Preselitev iz Medvedove ulice 32 v prenovljene prostore na Jurčičevem trgu 3 naznanja

M. Leitgeb

atelje za ročno in strojno vezenje

Vezenje zastorov, perila, pregrintal, oblek i. t. d.

Predtiskarija. Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje.

Potrli globoke žalosti naznanjamo, da je naša predobra soproga, sestra, svakinja in teta, gospa

Ivanka Sbuelz roj. Kastelic

soproga višjega činovnika drž. železnice

danes dne 6. oktobra 1926, v 50. letu starosti, previdena s svetimi zakramenti preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v petek dne 8. oktobra ob 3 popoldne iz mrtvašnice državne bolnice na pokopališču pri Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica se bo brala dne 13. oktobra ob 7 zjutraj pri št. oo. frančiškanih.

Ljubljana, dne 6. oktobra 1926.

ANTON SBUELZ, soprog. — MARIJA MALALAN, sestra — in ostali sorodniki.